

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 27 червня 2017 року № 13-1

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності здійснення
державних закупівель Державною судовою
адміністрацією України та її територіальними органами**

Київ 2017

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП	5
I. ОЦІНКА СТАНУ ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ	6
1.1. <i>Стан нормативно-правового забезпечення</i>	6
1.2. <i>Оцінка стану системи внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та облікової політики</i>	11
II. РЕЗУЛЬТАТИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАКУПІВЛЮ ТОВАРІВ, РОБІТ ТА ПОСЛУГ ДСА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ УПРАВЛІННЯМИ	20
2.1. <i>Оцінка стану планування видатків та напрямів використання бюджетних коштів</i>	20
2.2. <i>Результати аудиту дотримання ДСА України законодавства з питань державних закупівель</i>	25
2.3. <i>Оцінка ефективності використання бюджетних коштів на закупівлю послуг з розробки, супроводження та захисту програмних продуктів</i>	27
2.4. <i>Оцінка ефективності використання бюджетних коштів на закупівлю засобів інформатизації</i>	34
2.5. <i>Оцінка ефективності використання коштів на закупівлю робіт і послуг для забезпечення утримання приміщень</i>	38
ВИСНОВКИ	41
ПРОПОЗИЦІЇ	45
Додаток	48

ПРЕАМБУЛА

Аудит ефективності здійснення державних закупівель Державною судовою адміністрацією України та її територіальними органами проведено департаментом з питань оборони та правоохоронної діяльності відповідно до Плану роботи Рахункової палати на II квартал 2017 року.

Мета аудиту

Встановлення фактичного стану справ та надання оцінки законності, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів Державною судовою адміністрацією України та її територіальними управліннями при здійсненні закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, а також своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень та стану внутрішнього контролю.

Предмет аудиту

- кошти загального та спеціального фонду Державного бюджету України, отримані та використані протягом 2015 року – I кварталу 2017 року на закупівлю товарів, робіт і послуг за КПКВК 0501010 «Організаційне забезпечення діяльності судів та установ судової системи», КПКВК 0501040 «Здійснення правосуддя місцевими загальними судами», 0501020 «Здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами» та 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними та вищими спеціалізованими судами», їх рух (визначення джерел, повнота, своєчасність виділення, законність і цільове використання та ефективність управління ними);
- нормативно-правові, адміністративні, розпорядчі, інші відомчі акти та документи, які регламентують діяльність ДСА України та її територіальних управлінь, у тому числі, з питань здійснення державних закупівель;
- документи та матеріали, пов'язані з проведенням процедур закупівель, підтверджуючі документи щодо отримання товарів, послуг та проведення робіт;
- планові, бухгалтерські, фінансові документи, фінансова, бюджетна і статистична звітність та інша довідкова інформація, що характеризує стан досягнення результативних показників.

Об'єкти аудиту:

Державна судова адміністрація України (далі – ДСА України) як державний орган у системі правосуддя, що здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та іншими нормативно-правовими актами;

- територіальні управління Державної судової адміністрації України (далі – ТУ ДСА України) в Одеській, Вінницькій, Львівській, Дніпропетровській, Київській, Харківській, Донецькій областях та місті Києві як територіальні органи, що виконують функції розпорядника бюджетних коштів щодо фінансового забезпечення діяльності місцевих судів;

- Державне підприємство «Інформаційні судові системи» (далі – ДП «ІСС»), що належить до сфери управління ДСА України, та яке відповідно до покладених на нього завдань здійснює ведення, а також організаційне забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційної системи на підставі договорів, укладених, зокрема, з ДСА України та її територіальними управліннями.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

період, охоплений аудитом: 2015, 2016 та I квартал 2017 року – визначено з урахуванням періодичності надання статистичної, фінансової та бюджетної звітності, щодо нормативно-правового забезпечення – більш тривалий період.

Критерії оцінки:

- щодо оцінки продуктивності:

встановлення співвідношення між результатами діяльності об'єктів аудиту і використаними для досягнення таких результатів коштами бюджету;

- щодо оцінки результативності:

встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності об'єктів аудиту запланованим результатам;

- щодо оцінки економності:

встановлення стану досягнення об'єктом аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

- щодо оцінки законності:

відповідність чинному законодавству розпорядчих документів та прийнятих управлінських рішень об'єктом аудиту щодо планування, затвердження та цільового використання бюджетних коштів під час здійснення закупівель товарів, робіт і послуг;

дотримання законодавства під час придбання товарів, робіт та послуг, законність здійснення розрахункових операцій за отримані матеріальні цінності, виконані роботи, отримані інші послуги на виконання умов договорів;

- щодо забезпечення прозорості процедур закупівель товарів, робіт і послуг:

забезпечення на об'єктах аудиту дотримання принципів добросовісної конкуренції серед учасників, максимальної ефективності, відкритості та прозорості на всіх стадіях закупівель, не дискримінації учасників, об'єктивної та неупередженої оцінки пропозицій конкурсних торгів, запобігання корупційним діям і зловживанням;

- щодо своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень:

аналіз законності та ефективності здійснення закупівель, дотримання передбачених процедур, оцінка своєчасності отримання товарів, послуг та проведення робіт, а також аналіз стану прозорості та додержання встановлених принципів здійснення закупівель;

стан внутрішнього контролю.

Методика проведення аудиту

Об'єкти аудиту перевіряються відповідно до Загальних рекомендацій з проведення аудиту ефективності використання державних коштів, затверджених постановою Колегії Рахункової палати від 12.07.2006 № 18-4, в частині, що не суперечить Закону України від 02.07.2015 № 576 «Про Рахункову палату», а також Методичних рекомендацій щодо здійснення Рахунковою палатою контролю у сфері державних закупівель, затверджених постановою Колегії Рахункової палати від 21.07.2014 № 15-5, шляхом вивчення та аналізу нормативно-правових і розпорядчих документів, управлінських рішень, фінансової та статистичної звітності, а також даних, отриманих на відповідні запити Рахункової палати.

ВСТУП

Забезпечення судів та діяльності суддів полягає у створенні належних умов для роботи судів – їх достатнього матеріально-технічного і кадрового забезпечення, організації ефективного діловодства, ведення необхідної судової статистики та архіву, організації будівництва, ремонту, утримання та облаштування приміщень судів для комфортного та безпечного перебування в них громадян і працівників суду, а також впровадженні комп'ютеризації судочинства, діловодства та інформативно-аналітичного забезпечення. Всі ці заходи спрямовані на здійснення завдань судової влади – гарантування доступного, незалежного і неупередженого правосуддя в державі.

Організаційне забезпечення судів загальної юрисдикції покладається на Державну судову адміністрацію України.

Аудит за зазначеною тематикою здійснюється у Державній судовій адміністрації України та її територіальних органах вперше.

Під час аудиту проведено ідентифікацію та оцінку ризиків управління бюджетними коштами, які використовувалися на закупівлю товарів, робіт і послуг, з точки зору ефективності досягнення найкращого результату.

I. ОЦІНКА СТАНУ ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ

1.1. Стан нормативно-правового забезпечення

В періоді, що підлягав аудиту, організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні до **30.09.2016** визначав Закон України від 07.07.2010 № 2453 «Про судоустрій і статус суддів»¹ (далі – Закон № 2453), а починаючи з **30.09.2016** – Закон України від 02.06.2016 № 1402 «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402).

Так, з огляду на зміст положень статті 151 чинного Закону № 1402, **ДСА України – це державний орган у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах, визначених законом.**

ДСА України є підзвітною Вищій раді правосуддя, має територіальні управління, рішення про утворення яких та визначення їх кількості приймається ДСА України за погодженням з Вищою радою правосуддя.

Територіальні управління ДСА України створені у всіх обласних центрах України. При цьому у місті Києві функціонує два територіальних управління (ТУ ДСА у м. Києві – здійснює забезпечення діяльності 10 місцевих судів та ТУ ДСА у Київській області – 28 місцевих судів), які виконують однакові функції. Інші територіальні управління здійснюють забезпечення діяльності значно більшої кількості місцевих судів, як наприклад ТУ ДСА в Дніпропетровській області – 46 місцевих судів.

ДСА України є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, самостійний баланс та рахунки в органах Державної казначейської служби України.

ДСА України здійснює функції головного розпорядника коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності всіх інших судів (окрім Верховного Суду), діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, органів суддівського самоврядування, Національної школи суддів України, Служби судової охорони та своєї діяльності (пункт 2 частини третьої статті 148 Закону № 1402).

Повноваження ДСА України закріплені статтею 152 Закону № 1402.

Положення про ДСА України та типові положення про її територіальне управління затверджуються Вищою радою правосуддя після консультацій з Радою суддів України (частина шоста статті 151 Закону № 1402).

---

¹ Законом України від 12.02.2015 № 192 «Про забезпечення права на справедливий суд», що набрав чинності з 29.03.2015, цей Закон викладено у новій редакції.

У період, охоплений аудитом, чинним було Положення про ДСА України, затверджене рішенням Ради суддів України від 22.10.2010 № 12².

З метою забезпечення виконання ДСА України Законом України від 02.06.2016 № 1401 «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (далі – Закон № 1401) та Закону № 1402, наказом ДСА України від 28.07.2016 № 154 було затверджено *План заходів щодо реалізації Державною судовою адміністрацією України Закону України від 02.06.2016 № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» та Закону України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів»* (далі – План заходів № 154).

На виконання зазначеного наказу ДСА України від 28.07.2016 № 154 проект **Положення про Державну судову адміністрацію України надіслано до Вищої ради правосуддя для затвердження.**

З прийняттям Закону № 1402 правовий статус ДСА України та її повноваження загалом не змінилися. **Змін зазнала підзвітність ДСА України.** ДСА України була підзвітна з'їзду суддів України відповідно до статті 148 Закону № 2453, а у період між з'їздами суддів – Раді суддів України. Після 30.09.2016 – новоутвореному органу – Вищій раді правосуддя у межах, визначених законом (стаття 151 Закону 1402). Водночас **відповідно до статті 148 Закону № 1402 розширено повноваження територіальних управлінь ДСА України,** які наділено функцією розпорядника бюджетних коштів щодо місцевих судів.

Правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади до 1 серпня 2016 року визначались Законом України від 10.04.2014 № 1197 «Про здійснення державних закупівель» (далі – Закон № 1197), **метою якого** було створення конкурентного середовища у сфері державних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

До 30.09.2015 застосування Закону № 1197 було обов'язковим для всіх замовників та закупівель товарів, робіт і послуг, за умови, що вартість предмета закупівлі (без урахування податку на додану вартість), товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 100 тисяч гривень, а робіт – 1 мільйон гривень (частина перша статті 2 Закону № 1197).

Надалі **починаючи з 30.09.2015** відповідно до статті 2 Закону № 1197 «**вартісний поріг**» для обов'язкового застосування Закону № 1197 було **збільшено**, зокрема щодо закупівлі товару (товарів), послуги (послуг), вартість яких дорівнює або перевищує **200** тисяч гривень, а робіт – **1 мільйон 500** тисяч гривень.

Законом № 1197 заборонялось укладання договорів, які передбачали оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур, визначених цим Законом. **Замовник не мав права ділити предмет закупівлі**

---

² У редакції рішення Ради суддів України від 04.06.2015 № 50 (із змінами від 02.10.2015 № 102).

на частини з метою уникнення проведення процедури відкритих торгів або застосування цього Закону.

Проте з **01.08.2016** Закон № 1197 втратив чинність у зв'язку із набранням чинності Законом України від 25.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі» (далі – Закон № 922) з 19.02.2016 та введенням його в дію з 01.08.2016 для всіх замовників.

Метою Закону № 922 є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

Сфера застосування Закону № 922 регулюється статтею 2 цього Закону, згідно з якою Закон № 922 застосовується: *до замовників, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, а робіт – 1,5 мільйона гривень; до замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт – 5 мільйонів гривень.*

Закупівля може здійснюватися шляхом застосування однієї з таких процедур: відкриті торги; конкурентний діалог; переговорна процедура закупівлі. Замовник здійснює процедури закупівлі, передбачені частиною першою цієї статті, **шляхом використання електронної системи закупівель** (стаття 12).

Аудитом встановлено, що з метою реалізації пілотного проекту щодо **впровадження системи електронних закупівель**, наказом ДСА України від 02.02.2016 № 19 затверджено *Положення про впровадження процедури електронних закупівель у Державній судовій адміністрації України, територіальних управліннях Державної судової адміністрації України, апеляційних, апеляційних господарських, апеляційних адміністративних, окружних адміністративних та місцевих господарських судах, яке було введено в дію з 1 березня 2016 року (далі – Положення № 19).*

Зокрема, зазначене Положення застосовується до **всіх замовників та закупівель товарів, робіт та послуг за умови, що мінімальна вартість закупівлі становить 20 тисяч гривень та не перевищує 200 тисяч гривень** (з урахуванням податку на додану вартість), а його дія поширюється на закупівлю товарів та послуг, необхідних для належного забезпечення діяльності установ судової системи.

Проте, **враховуючи численні звернення територіальних управлінь ДСА України та судів**, ДСА України наказом від 29.02.2016 № 37 відтермінувало до 1 червня 2016 року введення в дію Положення № 19 та затвердило Перелік товарів і послуг, закупівля яких може здійснюватися без додержання вимог Положення № 19.

Так, до зазначеного переліку було віднесено: комунальні послуги (послуги з постачання електричної енергії, теплоенергії, природного газу, водопостачання та водовідведення); поштові марки, судові повістки, друковану

продукцію (з логотипом, кліше та інше); послуги з аварійного ремонту; послуги зв'язку; послуги з вивозу сміття; **послуги з централізованого адміністрування мереж, інформаційних ресурсів та технічної підтримки автоматизованих програм, ліцензій та інших спеціалізованих закупівель**; розрахунково-касове обслуговування здійснення банківських послуг; товари і послуги, на які встановлено фіксовані та регульовані ціни.

Отже, затвердження Положення № 19 у його початковому варіанті створило важливий запобіжник, який дозволяв забезпечити ефективно та прозоре здійснення закупівель, а також розвиток добросовісної конкуренції. Однак менше ніж через місяць послабило його, ввівши перелік товарів, робіт та послуг, на закупівлю яких дія Положення не розповсюджується, **що в свою чергу створює ризики неефективного витрачання бюджетних коштів.**

Окремо слід зазначити, що **вказане Положення № 19 потребує відповідного правового врегулювання в частині посилення на норми Законів № 2453 та № 1197, що на сьогодні втратили чинність.**

Відповідно до статті 15 Закону № 1402 у судах функціонує Єдина судова інформаційна (автоматизована) система. Визначення судді або колегії суддів для розгляду конкретної справи здійснюється Єдиною судовою інформаційною (автоматизованою) системою у порядку, визначеному процесуальним законом.

Особливості розподілу судових справ у таких випадках визначаються Положенням про Єдину судову інформаційну (автоматизовану) систему, яке затверджується Вищою радою правосуддя за поданням ДСА України та після консультацій з Радою суддів України.

Слід зазначити, що у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України від 23.03.2017 № 6232 «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» (далі – проект Закону № 6232, законопроект).

Метою законопроекту є нормативне врегулювання процесуальних механізмів, які мають забезпечити ефективний, справедливий, неупереджений та своєчасний захист прав і свобод особи в суді. **Завданнями законопроекту, зокрема, є: поетапне запровадження інструментів «електронного правосуддя»,** що дасть змогу звертатися до суду, сплачувати судовий збір, брати участь у розгляді справи та отримувати необхідну інформацію і документи електронними засобами; удосконалення системи забезпечення неупередженого розподілу справ між судьями, зокрема, визначення судді та (або) складу колегії суддів на всіх стадіях судового провадження.

Вказаний законопроект визначено Президентом України як невідкладний та 06.06.2017 включено до порядку денного шостої сесії Верховної Ради України VIII скликання, а 20.06.2017 прийнято в першому читанні (Постанова Верховної Ради України № 2101).

Водночас доцільно зазначити, що згідно із підпунктом 1 пункту 46 та пунктом 47 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 ДСА України доручено забезпечити створення Єдиної судової інформаційної (автоматизованої) системи, яка забезпечує автоматизований документообіг у судах, в органах суддівського врядування, між судами, між судами та органами суддівського врядування, Державною судовою адміністрацією України, захищене зберігання та автоматизовану аналітичну обробку статистичної інформації про діяльність судді, суду, судів відповідних рівнів та юрисдикцій, даних щодо суддів, які включаються до суддівського досьє, тощо та визначено, що до початку функціонування Єдиної судової інформаційної (автоматизованої) системи визначення судді або колегії суддів для розгляду конкретної справи здійснюється автоматизованою системою документообігу суду.

Відповідно до пунктів 17 та 25 Плану заходів № 154, з метою реалізації частини десятої статті 15, підпункту 1 пункту 46 та пункту 47 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 доручено ДСА України: до **01.01.2018** – забезпечити створення Єдиної судової інформаційної (автоматизованої) системи, яка забезпечує автоматизований документообіг у судах, між судами, між судами та органами суддівського врядування, ДСА України, захищене зберігання та автоматизовану аналітичну обробку статистичної інформації про діяльність судді, суду, судів відповідних рівнів та юрисдикцій, даних щодо суддів, які включаються до суддівського досьє; до **01.07.2017**, розробити та впровадити підсистему «Електронний суд» у складі Єдиної інформаційної (автоматизованої) системи.

Положення про автоматизовану систему документообігу суду затверджене рішенням Ради суддів України від 26.11.2010 № 30 (у редакції рішення Ради суддів України від 02.04.2015 № 25, із змінами від 15.09.2016 № 58, далі – Положення № 30), визначає порядок функціонування автоматизованої системи документообігу в судах загальної юрисдикції (підпункт 1.3.1 пункту 1.3 розділу I).

З метою здійснення організаційних заходів щодо створення Єдиної судової інформаційної (автоматизованої) системи, уніфікації та вдосконалення діловодних процесів у судах, вдосконалення судової статистики наказом ДСА України від 23.12.2016 № 318 «Про утворення постійно діючих робочих груп», що набрав чинності з 23.12.2016, зобов'язано: робочі групи підготувати проект Положення про Єдину судову інформаційну (автоматизовану) систему, підготувати проекти Інструкції з діловодства в місцевих, апеляційних та вищих спеціалізованих судах України та Інструкції з архівної роботи в місцевих, апеляційних та вищих спеціалізованих судах України; підготувати проекти форм судової статистичної звітності.

На сьогодні проводиться робота щодо підготовки проектів зазначених документів.

Таким чином, чинна нормативно-правова база в цілому визначає функції ДСА України щодо організаційного забезпечення належних умов діяльності органів судової системи. Однак потребують додаткового правового врегулювання норми законодавства в частині забезпечення впровадження електронного правосуддя. Також, з метою економії бюджетних коштів, доцільно оптимізувати структуру ТУ ДСА України в місті Києві та Київській області шляхом їх об'єднання.

1.2. Оцінка стану системи внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та облікової політики

Відповідно до статті 26 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456 (далі – Бюджетний кодекс України) розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах.

З метою удосконалення системи внутрішнього контролю наказом ДСА України від 24.07.2015 № 109 було затверджено «Порядок організації здійснення закупівель товарів, робіт і послуг», яким визнано таким, що втратив чинність, наказ ДСА України від 22.01.2014 № 13 «Про затвердження Порядку внутрішнього контролю Державної судової адміністрації України за здійсненням державних закупівель», та визначено процедуру здійснення ДСА України, як головним розпорядником бюджетних коштів, внутрішнього контролю за здійсненням державних закупівель розпорядниками нижчого рівня, а також щодо здійснення методологічної та консультативної допомоги при проведенні процедур державних закупівель.

У 2015 році було змінено структуру центрального апарату ДСА України та закріплено функції внутрішнього контролю за здійсненням державних закупівель за адміністративно-господарським управлінням ДСА України, а саме відділом матеріально-технічного забезпечення судів адміністративно-господарського управління, положення про який було затверджено наказом ДСА України від 28.01.2015 № 87/к «Про затвердження Схеми закріплення за Головою Державної судової адміністрації України, першим заступником Голови, заступниками Голови структурних підрозділів Державної судової адміністрації України, державних підприємств, що утворені Державною судовою адміністрацією України» (далі – Наказ № 87/к).

З метою удосконалення діяльності структурних підрозділів ДСА України, наказом ДСА України від 07.11.2016 № 228 затверджено положення про структурні підрозділи ДСА України, в тому числі Положення про відділ аудиту ДСА України.

Цим же наказом визнано таким, що втратив чинність, Наказ № 87/к, у частині затвердження положень про структурні підрозділи ДСА України.

Аудитом встановлено, що з метою реалізації статей 22 та 26 Бюджетного кодексу України та з метою забезпечення реалізації повноважень ДСА України наказом ДСА України від 04.03.2016 № 43 «Про визначення

функцій та розподіл повноважень заступників Голови Державної судової адміністрації України» було визначено функції та здійснено розподіл повноважень заступників Голови ДСА України, а також затверджено Схему спрямування та координації діяльності самостійних структурних підрозділів ДСА України, її територіальних управлінь та державних підприємств, що належать до сфери управління ДСА України.

Наказом ДСА України від 07.11.2016 № 228 затверджено діюче Положення про управління з питань об'єктів державної власності ДСА України (далі – Управління) та Положення про відділ адміністрування рухомим майном управління з питань об'єктів державної власності ДСА України, що входить до складу зазначеного управління.

Управління відповідно до покладених на нього завдань, зокрема,

- взаємодіє зі структурними підрозділами ДСА України щодо формування пропозицій для річного плану закупівель та додатка до річного плану закупівель;

- здійснює аналіз діяльності розпорядників коштів нижчого рівня щодо матеріально-технічного забезпечення та готує відповідні аналітичні матеріали для керівництва ДСА України та органів суддівського самоврядування;

- надає методологічну допомогу розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня з питань формування річного плану закупівель та додатка до річного плану закупівель;

- здійснює організацію та проведення процедур закупівель товарів, робіт та послуг ДСА України;

- забезпечує формування річного плану закупівель та додатка до річного плану закупівель ДСА України.

Одним із основних завдань відділу адміністрування рухомим майном є організація взаємодії зі структурними підрозділами ДСА України щодо формування річного плану закупівель та додатка до нього, надання методологічної допомоги розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня з указаних питань.

З метою запровадження єдиного порядку ведення договірної роботи, реєстрації та забезпечення збереження договорів, що укладаються від імені ДСА України та її територіальних управлінь, наказом ДСА України від 18.05.2015 № 62 затверджено *Положення про порядок ведення договірної роботи в Державній судовій адміністрації України та її територіальних управліннях* (далі – Положення № 62).

Положення № 62 встановлює основні засади організації договірної роботи в ДСА України та її територіальних управліннях, а також механізм взаємодії окремих самостійних структурних підрозділів ДСА України та структурних підрозділів територіальних управлінь ДСА України при підготовці (складанні), погодженні, підписанні проектів договорів, реєстрації, виконанні та зберіганні договорів.

Пунктом 2.4. Глави 2 Положення № 62 передбачено, що відповідальний структурний підрозділ проводить попередню перевірку умов проекту договору, копій установчих документів сторони (контрагента) за договором та інших документів, наданих стороною (контрагентом).

Під час укладання договору відповідальний структурний підрозділ перевіряє наявність у сторони (контрагента) за договором відповідно до установчих документів права на провадження відповідного виду господарської діяльності, а також **наявність відповідних ліцензій, патентів, інших дозвільних документів** на реалізацію товару, здійснення робіт, надання послуг (якщо законодавством передбачено обов'язковість їх отримання) тощо.

У пункті 2.15. Глави 2 Положення № 62 визначена послідовність опрацювання та погодження проектів договорів, зокрема:

- *секретарем комітету з конкурсних торгів ДСА України* (територіального управління ДСА України) в частині **відповідності предмета договору та очікуваної вартості закупівлі річному плану закупівель** або додатку до нього;

- *бухгалтерською службою*, зокрема, в частині: відповідності напрямків видатків кошторисним призначенням; **економного та раціонального використання бюджетних коштів**; відповідності порядку здійснення оплати за договором нормативно-правовим актам, що регулюють бюджетні відносини;

правильності арифметичних розрахунків у додатках до проекту договору (протоколі погодження договірної ціни, калькуляції, специфікації тощо);

- *відділом аудиту ДСА України* щодо проекту договору, стороною за яким є ДСА України, у частині **законного та ефективного використання бюджетних коштів**;

- *юридичною службою* в частині відповідності вимогам законодавства.

У пункті 6.4. Глави 6 Положення № 62 визначено, що загальний контроль за веденням договірної роботи, у межах наданих повноважень, здійснює юридична служба ДСА України (територіального управління ДСА України).

Пунктом 6.5. Глави 6 Положення № 62 передбачено, що недотримання порядку ведення договірної роботи, встановленого цим Положенням, є порушенням трудової дисципліни (невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків) і тягне за собою відповідальність винних у цьому осіб відповідно до законодавства.

Таким чином, загалом **система внутрішнього контролю побудована адекватно, однак проведене в ході аудиту тестування її працездатності виявило окремі недоліки в організації договірної роботи, невідповідності напрямків видатків кошторисним призначенням, відсутність дозвільних документів під час укладання договорів, факти неекономного та неефективного використання бюджетних коштів, відсутність регламентації порядку супроводження виконання договорів до повного**

виконання зобов'язань і досягнення поставленої мети, що буде деталізовано у наступних розділах.

Встановлено, що в ДСА України функціонує відділ аудиту ДСА України (далі – Відділ аудиту) як самостійний структурний підрозділ, **підпорядкований безпосередньо Голові ДСА України, який спрямовує, координує та контролює його діяльність.**³

Відділ аудиту призначений для здійснення внутрішнього аудиту та фінансового контролю діяльності структурних підрозділів ДСА України, територіальних управлінь ДСА України, судів, організаційне та фінансове забезпечення діяльності яких здійснює ДСА України, та державних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління ДСА України.

Діяльність Відділу аудиту здійснюється згідно з піврічними планами, що формуються Відділом аудиту та затверджуються Головою ДСА України.

Основними завданнями Відділу аудиту є надання Голові ДСА України об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо діяльності об'єктів контролю, в тому числі з питань **контролю за здійсненням процедур державних закупівель об'єктами контролю.**

Відповідно до піврічних планів проведення контрольних заходів в установах системи судоустрою, працівниками Відділу аудиту проведеними в 2015 році контрольними заходами виявлено фінансових порушень загалом на **37 149,25** тис. грн, у тому числі: неефективного використання бюджетних коштів – 98,0 тис. грн; неекономного та нераціонального використання державних коштів – 81,97 тис. грн; **порушення під час проведення закупівель за державні кошти** на суму 561,7 тис. гривень.

Проведеними контрольними заходами в 2016 році встановлено низку порушень фінансово-бюджетної дисципліни, ведення бухгалтерського обліку та організації ведення судового діловодства на загальну суму **29 281,4** тис. грн, з яких неефективного управління бюджетними коштами виявлено на 7 148,7 тис. гривень. Порушень з питань проведення процедур закупівель за державні кошти виявлено на **1 342,8** тис. грн (*ТУ ДСА України в Київській області – 1 286,6 тис. грн, Апеляційний суд Одеської області – 56,2 тис. гривень*).

Зокрема, в 2015–2016 роках зафіксовано порушення об'єктами аудитів вимог статей 2, 10, 11, 39, 40 Закону № 1197, положень Законів України «Про національну програму інформатизації» та «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», Інструкції щодо заповнення форми річного плану закупівель/річного плану закупівель, що здійснюються без проведення процедур закупівель, затвердженої наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15.09.2014 № 1106, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13.10.2014 за № 1241/26018.

---

³ Положення про відділ аудиту ДСА України затверджене наказами ДСА України від 28.01.2015 № 87/к та від 07.11.2016 № 228.

За результатами проведених контрольних заходів Відділом аудиту надавалась Голові ДСА України відповідна інформація та пропозиції щодо усунення виявлених порушень та недоліків.

Аудитом встановлено, що система управління ризиками у ДСА України відсутня.

З метою формування єдиних підходів до облікової політики розпорядників коштів нижчого рівня наказом ДСА України від 04.07.2016 № 131 затверджено *Положення про облікову політику місцевих та апеляційних судів загальної юрисдикції, Державної судової адміністрації України та її територіальних управлінь, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України* (далі – Положення № 131).

Відповідно до пункту 1 Положення № 131, цим Положенням визначено методи оцінки, обліку та процедури, які застосовуються суб'єктом державного сектору для ведення бухгалтерського обліку, складання й подання фінансової та бюджетної звітності, що не визначені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі або щодо яких передбачено більш ніж один їх варіант, а також строки корисного використання груп основних засобів та нематеріальних активів.

Для забезпечення належної організації ведення бухгалтерського обліку, складання та подання звітності наказом ДСА України від 04.07.2016 № 132 затверджено *Типове положення про організацію бухгалтерського обліку в місцевих та апеляційних судах загальної юрисдикції, Державній судовій адміністрації України та її територіальних управліннях, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Національній школі суддів України* (далі – Положення № 132).

Згідно з пунктом 2 Глави 1 Положення № 132 чітко визначено, що організація бухгалтерського обліку має забезпечувати: повноту, достовірність та своєчасність відображення фактів фінансово-господарської діяльності в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності; відображення в бухгалтерському обліку фактів фінансово-господарської діяльності не лише виходячи з їх правової форми, а й з урахуванням їх економічного змісту; **дотримання вимог бюджетного законодавства, зокрема щодо економічного та ефективного витрачання бюджетних коштів**; контроль за наявністю та рухом майна, використанням фінансових і матеріальних (нематеріальних) ресурсів відповідно до затверджених нормативів, кошторисів і паспортів бюджетних програм; запобігання виникненню негативних явищ у фінансово-господарській діяльності, виявлення й мобілізацію внутрішньогосподарських резервів.

Так, Положенням № 132 передбачено, що договори на закупівлю товарів, робіт і послуг укладаються, враховуючи вимоги Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України, Бюджетного кодексу України, Законів України «Про здійснення державних закупівель», «Про публічні закупівлі» та інших нормативно-правових актів (пункт 2 Глави 5).

Відповідно до положення про управління бухгалтерського обліку та звітності ДСА України (далі – Управління бухгалтерського обліку), затвердженого наказом ДСА України від 07.11.2016 № 228, до основних завдань Управління бухгалтерського обліку віднесено:

1) ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності ДСА України та складання звітності, відображення в документах достовірної та повної інформації про господарські операції і результати діяльності ДСА України, необхідної для оперативного управління бюджетними призначеннями (асигнуваннями) та фінансовими і матеріальними (нематеріальними) ресурсами ДСА України;

2) забезпечення дотримання бюджетного законодавства при взятті бюджетних зобов'язань, своєчасного подання на реєстрацію таких зобов'язань, здійснення платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань, достовірного та повного відображення операцій у бухгалтерському обліку та звітності ДСА України;

3) прийняття та перевірка фінансових звітів підзвітних установ, складання зведеної фінансової звітності про виконання загального та спеціального фонду кошторису ДСА України, як головного розпорядника бюджетних коштів;

4) надання оперативної інформації структурним підрозділам та керівництву ДСА України для користування та прийняття управлінських рішень.

Довідково. Відповідно до положення про управління бухгалтерського обліку та звітності ДСА України, затвердженого наказом ДСА України від 28.01.2015 № 87/к, було чітко визначено, що одним із основних завдань управління є: приймання, перевірка та зведення звітів про фінансовий стан державних підприємств, що знаходяться в сфері управління ДСА України.

Слід зазначити, що до основних завдань, затверджених в положенні про управління бухгалтерського обліку та звітності, або до положень інших структурних підрозділів ДСА України не віднесено здійснення аналізу проекту фінансового плану підприємства з обов'язковим порівнянням його показників з показниками фінансово-господарської діяльності підприємства за два попередні роки, що послаблює систему внутрішнього контролю. Водночас вказана норма передбачена для органу управління пунктом 5 Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 19.03.2015 за № 300/26745 (далі – Порядок № 205).

Разом з тим на виконання вимог Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436 (далі – Господарський кодекс України), постанови Кабінету Міністрів України від 19.06.2007 № 832 «Про затвердження Порядку здійснення контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності та критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності» та Порядку № 205 ДСА України проводить моніторинг

ефективності управління державними підприємствами, які створені ДСА України, шляхом аналізу виконання фінансових планів підприємств та оцінки результатів їх фінансово-господарської діяльності.

Як орган управління, ДСА України щоквартально направляє Міністерству економічного розвитку і торгівлі України інформаційно-аналітичні матеріали щодо моніторингу ефективності управління державними підприємствами, що створені ДСА України.

Рахунковою палатою в рамках цього аудиту проводилась перевірка ДП «ІСС», де також встановлено порушення з питань виконання фінансового плану та фінансово-господарської дисципліни.

Відділом аудиту ДСА України в періоді, що підлягав аудиту, контрольні заходи в ДП «ІСС» не проводились. Останнім контрольним заходом, проведеним у 2013 році, було охоплено період з 01.01.2011 по 31.12.2012. Запланований на II півріччя 2016 року контрольний захід в ДП «ІСС» не відбувся у зв'язку з проведенням Державною аудиторською службою України у 2016 році ревізії фінансово-господарської діяльності ДП «ІСС», якою встановлено порушення на загальну суму 22641,5 тис. грн, зокрема в частині незастосування процедур державних закупівель – на суму 12273,5 тис. гривень.

Слід наголосити, що протягом 2015 року – I кварталу 2017 року ДСА України шляхом проведення переговорних процедур закупівель з ДП «ІСС» укладалися договори щодо надання послуг з: експлуатації Єдиного державного реєстру судових рішень; супроводження систем відеоконференцзв'язку; впровадження електронного судочинства (підсистема «Електронний суд»); створення підсистеми «Відкриті набори даних»; підготовки до впровадження типових організаційно-технічних рішень комплексної системи захисту інформації тощо.

Протягом 2015 року – I кварталу 2017 року ДП «ІСС» за договорами з ДСА України було отримано 91 833,4 тис. грн, з ТУ ДСА України – 38 676,7 тис. грн, з іншими судами та організаціями судової системи – 17 419,9 тис. грн, що становило 94 відс. загальної суми валового доходу ДП «ІСС».

Встановлено, що ДСА України, як уповноважений орган управління, не здійснювала належного контролю за діяльністю ДП «ІСС», виконанням фінансових та інвестиційних планів підприємства, контроль за додержанням вимог контракту з керівником підприємства, не проводило моніторингу поточної фінансової діяльності, зокрема виконання показників фінансових планів підприємства, та, відповідно, не вживала заходів щодо поліпшення його роботи, як це передбачено положеннями пункту 9.1 Статуту ДП «ІСС» та статті 6 Закону України від 21.09.2006 № 185 «Про управління об'єктами державної власності».

Так, вивченням результатів виконання фінансового плану ДП «ІСС» за 2015 рік встановлено значне зниження коефіцієнтів рентабельності та прибутковості порівняно з 2014 роком. Капітальні інвестиції підприємства у 2015 році фактично становили 6 579,0 тис. грн за запланованих

3700,0 тис. гривень. Зокрема, придбано основних засобів – 1 534,0 тис. грн, що на 1 174,0 тис. грн перевищує плановий показник, придбано нематеріальних активів на 5 045,0 тис. грн, що на 1 705,0 тис. грн більше планового показника.

Тобто, ДП «ІСС» протягом 2015 року проведено витрати в сумі 2879,0 тис. грн, які фінансовим планом на 2015 рік (з урахуванням змін) не передбачені та не затверджені. Крім цього, у 2015 році ДП «ІСС» оплатило проведення ремонтних робіт на суму 1 035,9 тис. грн у приміщеннях, що не перебували у підприємства на балансі та ним не орендувались. Зазначені витрати відповідно не могли бути передбачені фінансовим планом.

Отже, видатки в сумі 3 914,9 тис. грн проведені не відповідно до **вимог частини другої статті 75 Господарського кодексу України**, де визначено, що підприємство здійснює видатки, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій протягом року відповідно до фінансового плану.

У періоді, охопленому аудитом, ДП «ІСС» було проведено закупівлю послуг на загальну суму **16 852,30 тис. грн** без застосування процедур, передбачених Законом № 1197 (у період із 01.01.2015 по 01.08.2016) та Законом № 922 (у період із 01.08.2016 по 01.04.2017).

Аналізом діючого законодавства на предмет поширення дії норм зазначених законів на державне підприємство встановлено таке.

Згідно з положеннями Закону № 1197 та чинним на момент проведення аудиту Законом № 922 **замовники** – це органи державної влади та органи місцевого самоврядування, а також **юридичні особи (підприємства, установи, організації)** та їх об'єднання, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, **якщо така діяльність не здійснюється на промисловій чи комерційній основі**, за наявності однієї з таких ознак:

- *юридична особа є одержувачем бюджетних коштів та уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, в межах такого фінансування;*

- *органи державної влади чи органи місцевого самоврядування або інші замовники володіють більшістю голосів у вищому органі управління юридичної особи;*

- *у статутному капіталі юридичної особи державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків.*

Тобто, дія законодавства про закупівлі не розповсюджується на юридичних осіб, у статутному капіталі яких державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) **перевищує 50 відсотків**, за умов здійснення діяльності на **промисловій чи комерційній основі**.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України у листі від 23.05.2014 за № 3302-05/16629-03 надало роз'яснення, що важливим елементом для розуміння поняття «замовник» у контексті Закону є спосіб, у який держава або органи місцевого самоврядування забезпечують свої потреби: 1) на комерційній чи промисловій основі; 2) на умовах, установлених рішеннями державних органів, які зобов'язують юридичних осіб забезпечувати державні чи громадські потреби в певний спосіб та на певних умовах.

Ознака діяльності на комерційній основі, відповідно, трактується як пропозиція товарів чи послуг суто з метою отримання прибутку на ринку, де рішення щодо вибору товарів та їх ціни приймають споживачі самостійно, і найважливіше, що всі економічні ризики щодо результатів такої діяльності несе сама юридична особа (держава чи місцеве самоврядування не покривають витрати суб'єкта господарювання і не регулюють ціни на його продукцію).

Відповідно до Статуту ДП «ІСС», затвердженого наказом ДСА України від 21.07.2016 №141, ДП «ІСС» є державним комерційним підприємством, яке засноване на державній власності та належить до сфери управління ДСА України, розмір державної частки у статутному капіталі Підприємства становить 100 відс., або 17 141,80 тис. гривень.

ДП «ІСС» діє на принципах госпрозрахунку, самофінансування та самоокупності і функціонує як самостійний суб'єкт господарювання. Підприємство несе відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах належного йому майна згідно із законодавством і не несе відповідальності за зобов'язаннями держави та Уповноваженого органу управління.

Підприємство створено з метою надання послуг технічного, технологічного забезпечення створення та супроводження програмного забезпечення ведення автоматизованих систем (електронних баз даних), в тому числі, **державних реєстрів, що створюються відповідно до законів України, нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, наказів Уповноваженого органу управління**, організації доступу фізичним та юридичним особам до автоматизованих систем державних реєстрів, забезпечення збереження та захисту даних, що містяться в автоматизованих системах державних реєстрів, інформаційно-технічне забезпечення судів, **отримання прибутку від здійснюваної діяльності.**

Отже, ДСА України, з одного боку, визначила метою діяльності ДП «ІСС» забезпечення державних та громадських потреб у певний спосіб та на певних умовах (шляхом затвердження Статуту підприємства та прийняття низки нормативно-правових актів, зокрема Положення про автоматизовану систему документообігу суду⁴), **тобто не на конкурентному ринку.** З іншого боку, воно діє як комерційне підприємство на принципах госпрозрахунку, самофінансування та самоокупності і функціонує як самостійний суб'єкт господарювання, отримує прибуток від здійснюваної діяльності, **як і більшість державних підприємств в Україні.**

---

⁴ Затверджено рішенням Ради суддів України від 26.11.2010 № 30, відповідно до якого адміністратор Єдиної судової інформаційної системи – ДП «Іформаційні судові системи», яке забезпечує загальний технічний супровід та здійснює підтримку працездатності автоматизованої системи згідно з її вимогами, виконує інші функції відповідно до розпоряджень ДСА України та взятих на себе договірних зобов'язань.

ДП «ІСС», трактуючи зазначені норми законодавства як необов'язкові до виконання для державних підприємств, що здійснюють діяльність на промисловій чи комерційній основі, здійснювало вибір контрагентів на власний розсуд без застосування відповідних процедур закупівель, утворивши істотні ризики непрозорого використання коштів, фактично вийшовши з-під контролю свого засновника.

Таким чином, система внутрішнього контролю за здійсненням державних закупівель та облікова політика в ДСА України нормативно закріплена у локальних нормативних актах і створює правову основу для надання керівництву неупередженої інформації з проблемних питань для подальшого прийняття відповідних управлінських рішень, зменшення ризиків нераціонального та неефективного використання бюджетних коштів на матеріальне забезпечення органів судової влади.

Разом з тим, ДСА України не реалізовані власні повноваження внутрішнього контролю за виконанням фінансових та інвестиційних планів ДП «ІСС», контролю за додержанням вимог контракту з керівником підприємства, моніторингу поточної фінансової діяльності, не забезпечено супроводження виконання договорів на закупівлю товарів, робіт і послуг, укладених з контрагентами. Для реального функціонування системи внутрішнього контролю ДСА України необхідно також визначити конкретних відповідальних за приймання, перевірку та аналіз проектів фінансового плану підприємства, звітів про фінансовий стан державних підприємств, що перебувають в сфері її управління.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАКУПІВЛЮ ТОВАРІВ, РОБІТ ТА ПОСЛУГ ДСА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ УПРАВЛІННЯМИ

2.1. Оцінка стану планування видатків та напрямів використання бюджетних коштів

Статтею 148 Закону № 1402 визначено, що фінансування всіх судів в Україні здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Видатки загального фонду Державного бюджету України на утримання судів належать до захищених статей видатків Державного бюджету України.

В періоді, охопленому аудитом, розмір потреби у бюджетних коштах на 2015–2017 роки на здійснення закупівель та оплату послуг було визначено планово-фінансовим управлінням ДСА України на підставі узагальнених розрахунків ТУ ДСА України відповідними структурними підрозділами ДСА України загалом в обсязі **9 987 300,9 тис. гривень**. З яких: на 2015 рік за бюджетними програмами КПКВК 0501010 «Організаційне забезпечення діяльності судів та установ судової системи», 0501040 «Здійснення правосуддя місцевими загальними судами» – **2 020 151,4 тис. грн**, на 2016 рік за

КПКВК 0501010 «Організаційне забезпечення діяльності судів та установ судової системи», 0501020 «Здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами» – **5 073 068,4 тис. грн**, на 2017 рік за КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними та вищими спеціалізованими судами» – **2 894 081,1 тис. гривень**.

Аналізом розрахунків обсягів видатків бюджетних запитів встановлено, що вони складені з дотриманням Інструкції з підготовки бюджетних запитів, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 06.06.2012 № 687 «Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.06.2012 за № 1057/21369.

Кошториси, плани асигнувань та розрахунки до кошторисів на 2015–2016 роки за бюджетними програмами 0501010, 0501020, 0501040 для територіальних управлінь та судів затверджувалися ДСА України.

Аудитом встановлено, що розрахунки видатків до кошторису центрального апарату ДСА України на 2017 рік, які обґрунтовують показники видатків бюджету і є невід'ємною частиною кошторису, затверджені загалом у сумі **132 735,6 тис. грн**, в тому числі: загальний фонд 32 902,5 тис. грн, спеціальний фонд 99 833,1 тис. гривень. Проте кошторис та план асигнувань на 2017 рік центрального апарату ДСА України затверджені загалом на суму **1 662 868,4 тис. грн**, в тому числі: загальний фонд 921 123,1 тис. грн, спеціальний фонд 741 745,3 тис. гривень. **Розбіжність між обґрунтованими розрахунками видатків та затвердженими кошторисом видатками становить загалом 1 530 132,8 тис. гривень.**

Відповідно до пункту 2 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок № 228), розрахунки, які обґрунтовують показники видатків бюджету, є невід'ємною частиною кошторису.

Таким чином, порядок здійснення розрахунків видатків до кошторису потребує удосконалення.

За пропозицією Рахункової палати у період аудиту 26.04.2017 було затверджено уточнений розрахунок видатків до кошторису центрального апарату ДСА України загалом у сумі 1 662 868,4 тис. грн з урахуванням розрахунків за окремими напрямками видатків, що не були своєчасно включені до складу єдиної форми при затвердженні кошторису.

Згідно із даними консолідованих звітів про надходження та використання коштів загального фонду (форма № 2д) та консолідованих звітів про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (форма 4-3д), усього для забезпечення діяльності територіальних управлінь ДСА України та судів на 2015–2017 роки за бюджетними програмами 0501010, 0501020, 0501040 на здійснення закупівель та оплату послуг були затверджені асигнування (зі змінами) в сумі 4 014 546,4 тис. грн, в тому числі за програмами, які відображено в наведеній нижче таблиці.

Таблиця

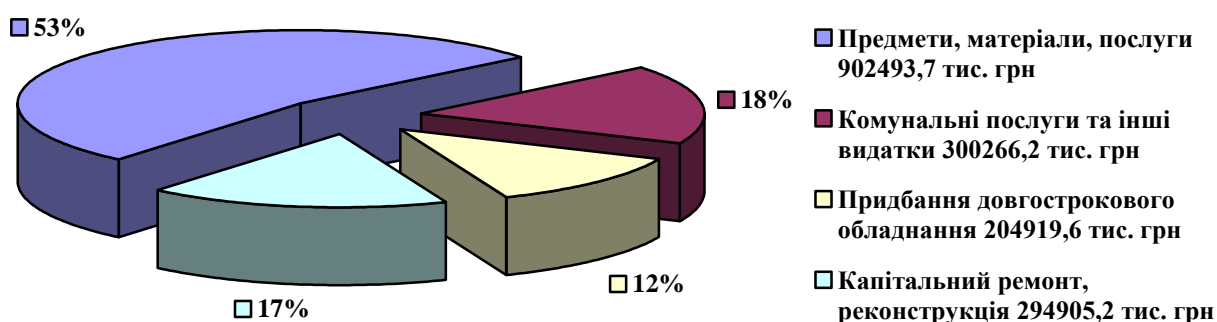
Загальний стан забезпечення бюджетними асигнуваннями у 2015–2017 роках
(тис. грн)

Бюджетні програми	Затверджено законами України про Державний бюджет України на 2015–2017 роки з урахуванням змін за КЕКВ 2210, 2240, 2270, 2800, 3000.			Касові видатки загального фонду
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	
2015 рік				
0501010	5430,9	41902,0	47332,9	47157,7
0501040	25953,6	426025,8	451979,4	441881,3
Разом	31384,5	467927,8	499312,3	489039,0
2016 рік				
0501010	6684,3	155 227,5	161911,8	152786,9
0501020	25353,7	1110077,9	1135431,6	1060758,8
Разом	32038,0	1265305,4	1297343,4	1213545,7
2017 рік				I кв. 2017
0501020	510825,0	1707064,7	2217890,7	162363,0
Всього	574247,5	3440297,9	4014546,4	1864947,7

Як видно з Таблиці, касові видатки загалом становили 1 864 947,7 тис. гривень. Зокрема, за два завершених бюджетних періоди видатків загального та спеціального фонду проведено: за 2015 рік – 489039,0 тис. грн, або 97,9 відс. затверджених асигнувань, за 2016 рік – 1 213 545,7 тис. грн, або 93,5 відс. затверджених асигнувань.

Аудитом проаналізовані касові видатки за два завершені бюджетні періоди (2015–2016 роки), структура яких наведена на діаграмі.

Діаграма. Структура проведених касових видатків за 2015–2016 роки
(за КЕКВ 2210, 2240, 2270, 2800, 3000)

Як свідчать наведені на Діаграмі дані, 71 відс. загальної суми проведених видатків (1 702 584,7 тис. грн), або 1 202 759,9 тис. грн, становили поточні видатки, з них, зокрема: на оплату комунальних послуг та іншого використано 300 266,2 тис. грн, на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю і оплату послуг (крім комунальних) – 902493,7 тис. гривень.

Водночас видатки розвитку, зокрема придбання обладнання, предметів довгострокового користування, проведення капітальних ремонтів та реконструкцій об'єктів використано у сумі 499 824,8 тис. грн, або 29 відс. загальних видатків.

Проведеним аналізом обґрунтованості показників видатків бюджету в чотирьох перевірених територіальних управліннях ДСА України встановлено недотримання вимог пунктів 20, 22 та 29 Порядку № 228, а саме, до **проектів кошторисів на 2015–2017 роки включались окремі показники видатків на загальну суму 86 852,6 тис. грн, які не містили достатніх обґрунтувань і не були деталізовані за напрямками їх використання, а в окремих випадках не були зумовлені потребою.**

Зокрема, **ТУ ДСА України у Дніпропетровській області** включено до кошторису за КПКВК 0501020 бюджетні асигнування, не зумовлені потребою і не підтверджені розрахунками та економічними обґрунтуваннями, на суму **6 207,0 тис. гривень**. **ТУ ДСА України в Одеській області** включені розрахункові показники за КПКВК 0501010, 0501020 та 0501040 спеціального фонду кошторису на 2015–2017 роки на капітальний ремонт і реконструкцію та не обґрунтовані відповідними розрахунками загалом на **66 650,0 тис. гривень**.

ДСА України затверджено **ТУ ДСА України у Львівській області** більше заявленої потреби загалом **13 995,6 тис. грн**, з яких за КПКВК 0501020 на 2017 рік за загальним фондом КЕКВ 2272 на 1,9 тис. грн та за спеціальним фондом КЕКВ 2210, 2271, 2273, 2800, 3142 на 13 993,7 тис. грн, з них за КЕКВ 3142 – 13 000,0 тис. грн без жодної проектно-кошторисної документації, яка б обґрунтовувала потребу в коштах на реконструкцію приміщень судів.

Крім того, **показники видатків на оплату комунальних послуг на 2015–2017 роки загалом в сумі 23 404,1 тис. грн заплановані в кошторисах ТУ ДСА України у Вінницькій області на суму 7 434,1 тис. грн та ТУ ДСА України в Одеській області на суму 15 970,0 тис. грн за відсутності затверджених ДСА України лімітів споживання, що є недотриманням вимог положень пункту 43 Порядку № 228 та частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України.**

Таким чином, унаслідок недостатнього обґрунтування управлінських рішень щодо використання коштів загального фонду територіальними управліннями ДСА України до їх кошторисів включалися суми, не підтверджені достатньо деталізованими розрахунками, у 2015–2017 роках загалом на 110 256,7 тис. гривень.

Аудитом встановлено, що **внаслідок недоліків у плануванні частина коштів загального фонду, яка передбачалась територіальним управлінням ДСА України та місцевим судам, протягом відповідного періоду залишалась невикористаною.**

Зокрема, за підсумками 2016 року до державного бюджету були повернені невикористані відкриті асигнування загального фонду загалом на **7 056,6 тис. грн**, в тому числі за: КЕКВ 2110 – 16,7 тис. грн, КЕКВ 2120 – 647,2 тис. грн, КЕКВ 2210 – 45,0 тис. грн, КЕКВ 2240 – 2 269,0 тис. грн,

КЕКВ 2250 – 28,0 тис. грн, КЕКВ 2270 – 2 530,4 тис. грн, КЕКВ 2280 – 14,3 тис. грн, КЕКВ 2700 – 1 483,3 тис. грн, КЕКВ 2800 – 22,7 тис. гривень.

У порушення положень абзацу дев'ятого пункту 4.2 глави 4 Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 09.02.2012 за № 196/20509 (у редакції, що діяла до 31.03.2017), не в усіх пояснювальних записках до звітів територіальних управлінь ДСА України за 2016 рік були відображені причини невикористання відкритих асигнувань.

Водночас аналізом консолідованої звітності ДСА України з наявності дебіторської та кредиторської заборгованості встановлено, що за 2016 рік кредиторська заборгованість за загальним та спеціальним фондами державного бюджету станом на 01.01.2017 становила **13 478,1 тис. грн** (з них 323,3 тис. грн за загальним фондом та 13 154,8 тис. грн за спеціальним фондом).

Станом на 01.04.2017 кредиторська заборгованість за загальним та спеціальним фондом державного бюджету становила 13 977,6 тис. грн (з них 544,3 тис. грн за загальним фондом та 13 433,3 тис. грн за спеціальним фондом). При цьому слід зазначити, що переважну частину, а саме **8 283,8⁵** тис. грн (59,3 відс.) кредиторської заборгованості за загальним та спеціальним фондами державного бюджету становила заборгованість, яка утворилася в установах, розташованих в Автономній Республіці Крим, ще станом на 01.01.2014 і яка досі залишається на обліку.

Відповідно до вимог розділу IV Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ, затвердженого наказом Мінфіну від 02.04.2014 № 372, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16.04.2014 за № 426/25203, кредиторська заборгованість, строк позовної давності якої минув, підлягає списанню з балансу.

Таким чином, виділені з бюджету протягом 2015 року – I кварталу 2017 року фінансові ресурси для здійснення закупівель товарів, робіт та оплати послуг дозволяли забезпечити повноцінне виконання функцій судів та державних органів у системі правосуддя. Разом з тим відсутність дієвого внутрішнього контролю за порядком підготовки та розгляду проектів кошторисів призвела до затвердження кошторисів, недостатньо обґрунтованих відповідними розрахунками, а в окремих випадках – не зумовлених потребою. Внаслідок недоліків у плануванні видатків залишились невикористаними **7 056,6 тис. грн** відкритих асигнувань.

---

⁵ З них 135,8 тис. грн за загальним та 8148,0 тис. грн за спеціальним фондом.

2.2. *Результати аудиту дотримання ДСА України законодавства з питань державних закупівель*

Відповідно до статті 11 Закону № 922 та наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 30.03.2016 № 557 «Про затвердження Примірною положення про тендерний комітет або уповноважену особу», наказом ДСА України від 28.07.2016 № 152 затверджено *Положення про тендерний комітет Державної судової адміністрації України*.

Відповідно до зазначеного Положення, зокрема:

– тендерний комітет відповідає за організацію та проведення процедур закупівель;

– голова, секретар та інші члени комітету можуть пройти навчання з питань організації та здійснення закупівель⁶;

– члени комітету зобов'язані:

а) брати участь у всіх його засіданнях особисто;

б) організувати та проводити процедури закупівель;

в) забезпечувати рівні умови для всіх учасників, об'єктивний та чесний вибір переможця;

г) дотримуватися норм законодавства у сфері публічних закупівель та цього Положення;

– голова комітету несе персональну відповідальність за виконання покладених на комітет функцій;

– за порушення вимог, установлених Законом № 922 та нормативно-правовими актами, розробленими відповідно до Закону № 922, члени комітету несуть відповідальність згідно із законами України;

– голова та секретар комітету несуть відповідальність за повноту та достовірність інформації, що оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель для загального доступу.

Довідково. Протягом 2015 року – I півріччя 2016 року було діючим Положення про комітет з конкурсних торгів ДСА України, затверджене наказом ДСА України від 03.02.2015 № 20.

Протягом періоду, охопленого аудитом, персональний склад комітету з конкурсних торгів/тендерного комітету (далі – Комітет) після 28.07.2016 затверджувались відповідними наказами ДСА України.

Річний план закупівель на 2015 рік ДСА України було затверджено рішенням Комітету від 26.01.2015 (протокол № 1), до якого сім разів вносилися зміни. Річний план закупівель на 2016 рік ДСА України було затверджено рішенням Комітету від 26.01.2016 (протокол № 2), до якого протягом року шість разів вносилися зміни.

---

⁶ Голова, секретар та члени тендерного комітету в 2015–2016 роках пройшли навчання з питань організації та здійснення закупівель.

Протягом 2015 року – I кварталу 2017 року Комітетом було визнано такими, що відбулись, 30 процедур державних закупівель⁷, з них 15 були проведені за переговорною процедурою закупівлі та 15 – за процедурою відкритих торгів. Аудитом встановлено, що всі закупівлі були проведені відповідно до затверджених річних планів на відповідні роки.

За результатами проведених протягом 2015 року – I кварталу 2017 року 30 процедур державних закупівель між ДСА України та переможцями торгів було укладено 30 договорів, на підставі яких протягом зазначеного періоду було фактично сплачено **206 981,9 тис. гривень**.

Згідно з додатком (із змінами) до Річного плану закупівель на 2015 рік без застосування процедур закупівель планувалося здійснити 90 закупівель загалом на 9 111,13 тис. гривень. Фактично укладено 30 договорів на 2 019,8 тис. гривень.

Протягом 2016 року без застосування електронної системи процедур закупівель планувалося провести 196 закупівель на 9 876,57 тис. грн, укладено 56 договорів на 5 148,3 тис. гривень.

Протягом 2017 року без застосування електронної системи процедур закупівель заплановано провести 65 закупівель на 10 041,63 тис. гривень. Фактично без застосування процедур закупівель протягом I кварталу 2017 року було укладено 21 договір загалом на 2 469,8 тис. гривень.

Відповідно до наказів територіальних управлінь ДСА України тендерні комітети (до серпня 2016 року – комітети з конкурсних торгів) створені в усіх територіальних управліннях ДСА України.

За результатами проведених ДСА України та її територіальними управліннями протягом 2015 року **відкритих торгів** укладено 73 договори та здійснено закупівель на загальну суму 53920,5 тис. грн, протягом 2016 року – 110 договорів і закупівель на 205531,7 тис. грн, протягом I кварталу 2017 року – 20 договорів і закупівель на 21905,9 тис. гривень.

За результатами проведених **переговорних процедур** протягом 2015 року укладено 733 договори та здійснено закупівель на загальну суму 299510,4 тис. грн, протягом 2016 року – 408 договорів і закупівель на 347810 тис. грн, протягом I кварталу 2017 року – 225 договорів і закупівель на 128105,8 тис. гривень.

Упродовж періоду, що підлягав аудиту, **допорогові закупівлі** в цілому ДСА України та її територіальними управліннями здійснено на загальну суму 808163,3 тис. гривень.

Аудитом встановлено окремі випадки недотримання ДСА України законодавства, яке регламентує порядок здійснення закупівель в частині планування та проведення процедур закупівель, під час укладення та виконання договорів встановлено порушення, обумовлені слабкістю функціонування системи внутрішнього контролю.

---

⁷ 5 – 2015 рік; 18 – 2016; 7 – I квартал 2017 року.

2.3. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів на закупівлю послуг з розробки, супроводження та захисту програмних продуктів

Основним виконавцем робіт щодо надання послуг з розробки, супроводження та захисту програмних продуктів, які використовуються органами системи правосуддя для виконання своїх функцій, протягом 2015 року – I кварталу 2017 року було ДП «ІСС».

Закупівля послуг у зазначеного підприємства здійснювалась переважно шляхом проведення переговорних процедур закупівель. Протягом 2015 року – I кварталу 2017 року ДП «ІСС» на підставі договорів, укладених з ДСА України та її територіальними управліннями, оплачено наданих послуг загалом на **130 510,1 тис. гривень**.

Зокрема, за результатом проведеної переговорної процедури закупівлі між ДСА України та ДП «ІСС» укладено договір від 02.06.2016 № 38-16 про закупівлю послуг щодо проектування та розроблення у сфері інформаційних технологій (послуг щодо впровадження електронного судочинства (створення підсистеми «Електронний суд»), (далі – Договір)). Вартість послуг за Договором становила **7 089, 7 тис. гривень**. Як встановлено, розробка підсистеми «Електронний суд» здійснювалась із залученням ДП «ІСС» субпідрядних організацій шляхом укладання з ними прямих договорів про надання послуг зі створення (розробки) комп'ютерної програми «Підсистема «Електронний суд».

Додатком № 4 до Договору визначено, що завершальним етапом робіт за договором є передання програмного забезпечення третьої черги комп'ютерної програми, в т.ч. вихідних текстів (кодів) (на електронному носії), та експлуатаційної документації у період 01.11.2016–09.12.2016, який оформлюється Актом здавання-прийняття послуг за етапом.

Водночас відповідно до пункту 5.4 Договору ДП «ІСС» стає єдиним власником особистих немайнових прав інтелектуальної власності на підсистему «Електронний суд» за наданням послуг та, **якщо підсистема «Електронний суд» відповідатиме усім вимогам ДСА України, ДП «ІСС» здійснює передавання майнових прав інтелектуальної власності на підсистему «Електронний суд» ДСА України в обсязі та порядку, передбаченому Договором.**

Надалі, після проведення всіх розрахунків, до Договору було внесено зміни шляхом укладання додаткової угоди від 29.12.2016 № 1, у якій зазначено, що передавання матеріального носія підсистеми «Електронний суд» ДП «ІСС» у власність ДСА України здійснюється після закінчення дослідної експлуатації підсистеми «Електронний суд» у пілотних судах, шляхом підписання сторонами відповідного Акта приймання-передачі відповідно до пункту 5.8. Договору. При цьому терміну закінчення дослідної експлуатації не визначено.

У Технічному завданні на створення підсистеми «Електронний суд» вказано, що підсистема «Електронний суд» має основним завданням

покращення умов роботи працівників судів, а також забезпечення швидкого і зручного доступу громадян до інформації про рух судової справи, час і місце її розгляду, обміну процесуальними документами між судом та учасниками судового процесу із застосуванням електронного цифрового підпису, налагодження процесу оперативного обміну інформацією в електронному вигляді між судовими установами, учасниками судового процесу, а також іншими державними структурами з метою забезпечення справедливого та неупередженого **правосуддя в Україні**.

Одним із ключових завдань проекту є суттєве скорочення видатків на відправлення поштової кореспонденції та друк паперових документів, а також значне зменшення витрат паперу та скорочення забруднення навколишнього середовища, тобто екологічна складова.

На час завершення аудиту як ДП «ІСС» так і ДСА України майнові права інтелектуальної власності на підсистему «Електронний суд» не одержано.

Слід зазначити, що крім розробки програмного продукту з метою забезпечення функціонування підсистеми «Електронний суд», ДСА України у 2016 році відповідно до умов договору від 08.07.2016 № 39-16, укладеного з ТОВ «УЛІС Системс», придбало серверне обладнання вартістю **6 989, 9** тис. грн, яке надалі згідно з актом приймання–передачі № 1 від 02.09.2016 ДСА України передано ДП «ІСС» у складі іншого майна на суму 8 884,1 тис. грн з формулюванням *«для належного виконання умов договорів щодо супроводження та належного функціонування систем відеоконференцз'язку, функціонування Єдиного державного реєстру судових рішень, веб-порталу «Судова влада України», інформаційно-аналітичної програми «Кадри WEB», здійснення заходів щодо впровадження підсистеми «Електронний суд».*

Як вже зазначалось у попередньому розділі Звіту, **нормативно-правова база, яка передбачає процесуальний порядок здійснення судочинства в електронному вигляді, на теперішній час відсутня.**

Зокрема, **процесуальний порядок подання до суду документів (позовів) у електронному вигляді Кримінальним процесуальним кодексом України, Цивільним процесуальним кодексом України, Кодексом адміністративного судочинства України та Господарським процесуальним кодексом України не передбачений.**

Під час запровадження підсистеми «Електронний суд» та використання у 2016 році на її запровадження бюджетних коштів у сумі 14079,6 тис. грн ДСА України керувалася Указом Президента від 20.05.2015 № 276 (далі – Указ № 276), яким було схвалено Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки.

Підпунктом 5.4 пункту 5 зазначеної Стратегії для підвищення ефективності правосуддя та оптимізації повноважень судів різних юрисдикцій необхідно, зокрема, забезпечити широке використання інформаційних систем для надання більшої кількості послуг «електронного правосуддя»; створити в судах інформаційні системи електронного менеджменту, зокрема ввести повноцінні електронні системи, у тому числі системи електронного

документообігу та відстеження справ (до вищих інстанцій), електронних повідомлень, електронних викликів, електронного розгляду справ (у деяких випадках).

Радою з питань судової реформи схвалений План дій щодо реалізації положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів (протокол засідання № 4 від 17.03.2015).

Відповідно до вказаного Плану ДСА України було включено до переліку органів, відповідальних за виконання його окремих заходів, запровадження інструментів «електронного правосуддя», що дозволяє користувачам звертатися до суду, сплачувати судовий збір, брати участь у провадженнях та отримувати необхідну інформацію та документи електронними засобами, що передбачено забезпечити до кінця 2020 року.

Встановлено, що ДСА України заходів з реалізації положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2016 рік, зокрема щодо впровадження підсистеми «Електронний суд», не приймала та Раді з питань судової реформи не подавала.

Таким чином, нормативно-правова база, яка передбачає процесуальний порядок здійснення судочинства в електронному вигляді, відсутня, відповідно відсутній план дій щодо запровадження зазначених намірів, тому не передано матеріального носія підсистеми «Електронний суд», проводиться лише дослідна експлуатація підсистеми, терміни закінчення якої не визначені. Враховуючи зазначене, з об'єктивних причин кінцева мета проекту не досягнута, у зв'язку з чим бюджетні кошти в сумі 7 089,7 тис. грн використано непродуктивно.

Як наслідок, безрезультативно використані кошти в обсязі 6 989,9 тис. грн на закупівлю серверного обладнання, яке на сьогодні за своїм призначенням не використовується.

Відсутність відповідної нормативно-правової бази обумовлює ризики поточного неефективного використання коштів та майна.

Встановлено, що до проектування та розроблення послуг у сфері інформаційних технологій за договорами ДСА України та ДП «ІСС» залучалися інші субпідрядники.

У 2016 році ДСА України після проведення переговорної процедури укладено договір від 26.12.2016 № 96 з ДП «ІСС» про закупівлю послуг з технічної допомоги у сфері інформаційних технологій (послуг із супроводження систем відеоконференцзв'язку за допомогою оптоволоконних кабелів електрозв'язку). Ціна договору становила **700,1 тис. гривень**.

Під час проведення аудиту для підтвердження виконання договору та факту отримання відповідних послуг ДСА України надано копії актів здачі-прийому наданих послуг, у яких замовником робіт виступає ДП «ІСС», а виконавцями – інші суб'єкти господарювання.

За результатами проведених переговорних процедур між ДСА України та ДП «ІСС» укладений договір від 31.08.2016 № 47-16 на закупівлю послуг зі

створення підсистеми «Відкриті набори даних» на суму **721,8 тис. грн**, з яких ПДВ – 120,3 тис. гривень.

Аудитом встановлено, що ще до укладання згаданого договору ДП «ІСС» уклало договір з субпідрядною організацією, предметом якого було надання останнім послуг щодо проектування та розроблення у сфері інформаційних технологій – послуги зі створення підсистеми «Відкриті набори даних».

На стадії укладання договору з ДП «ІСС» юридична служба ДСА України не перевірила складові калькуляції, представленої виконавцем, внаслідок чого в ціну договору щодо проектування та розроблення у сфері інформаційних технологій послуг зі створення підсистеми «Відкриті набори даних» всупереч вимогам пункту 26¹ підрозділу 2 розділу ХХ Податкового кодексу України⁸ від 02.12.2010 № 2755 було безпідставно включено податок на додану вартість у сумі 120,3 тис. гривень.

Необхідно зазначити, що підставою (обґрунтуванням), яка дозволяла ДСА України проведення переговорної процедури з ДП «ІСС» відповідно до положення пункту 2 частини другої статті 39 Закону № 1197, тобто *відсутність конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку, внаслідок чого договір про закупівлю може бути укладено лише з одним постачальником за відсутності при цьому альтернативи*, був Експертний висновок, виданий Науково-дослідним центром судової експертизи з питань інтелектуальної власності від 06.04.2016 № 010-К/16.

Дослідженням документації з конкурсних торгів встановлено, що **Комітетом з конкурсних торгів на стадії підготовки документації не було встановлено обмежень для залучення виконавцем робіт субпідрядних організацій.**

Згідно з умовами договору ДП «ІСС» виступало єдиним виконавцем робіт, керуючись нормами статті 39 Закону № 1197, при цьому підприємство залучало субпідрядні організації шляхом укладання з ними прямих договорів на виконання аналогічних робіт та послуг.

Унаслідок цього та за умов відсутності заходів внутрішнього контролю, створено ризики для розвитку добросовісної конкуренції з метою досягнення максимальної економії та ефективності, що передбачають основні принципи державних закупівель, визначені статтею 3 Закону № 1197.

Встановлено, що станом на 31.03.2017 у бухгалтерському обліку ДСА України на відповідному рахунку 12 «Нематеріальні активи» було відсутнє відображення будь-яких нематеріальних активів, зокрема майнових прав інтелектуальної власності на комп'ютерні програми «Відкриті набори

---

⁸ Пунктом 26¹ підрозділу 2 розділу ХХ Податкового кодексу України визначено, що для операцій з постачання програмної продукції тимчасово, з 1 січня 2013 року до 1 січня 2023 року, запроваджено пільговий режим оподаткування податком на додану вартість, згідно з яким звільняються від оподаткування цим податком операції з постачання програмної продукції.

даних», «Електронний суд», а також програмного забезпечення ведення Єдиного державного реєстру судових рішень (далі – Реєстр).

Так, ДСА України взагалі не уклалися договори на розробку та придбання програмного забезпечення ведення Реєстру.

В ході проведення перевірки у ДП «ІСС» встановлено, що у бухгалтерському обліку вказаного підприємства станом на 01.04.2017 на рахунку 12 «Нематеріальні активи» відображено майнові права інтелектуальної власності на комп'ютерну програму «Єдиний державний реєстр судових рішень» первісною **вартістю 6 823,0 тис. грн**, розроблену ВАТ «Юртех» згідно з умовами договору, укладеного з ДП «ІСС» від 05.10.2011 № 10/05-01.

Відповідно до пункту 5 *Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень*, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.05.2006 № 740 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 23.09.2009 № 1007), **програмне забезпечення Реєстру, розроблене на замовлення ДСА України та/або придбане нею, база даних Реєстру є власністю держави в особі ДСА України.**

Таким чином, не закріплене право власності на програмне забезпечення та базу даних Реєстру за державою в особі ДСА України призвело до того, що ДП «ІСС», метою діяльності якого відповідно до Статуту є, зокрема, отримання прибутку від здійснюваної діяльності, щорічно на безальтернативній основі отримує кошти за договорами з ДСА України за надання послуг з ведення Реєстру. Відповідно, внаслідок відсутності конкуренції створені ризики неефективного використання ДСА України бюджетних коштів на ведення Реєстру, а з огляду на відсутність у вказаного підприємства необхідних дозволів – ризики втрати та знищення інформації Реєстру.

Необхідно зауважити, що Законом України від 21.12.2016 № 1798 «Про Вищу раду правосуддя» було внесено зміни до частини четвертої статті 3 Закону України від 22.12.2005 № 3262 «Про доступ до судових рішень», відповідно до яких **Порядок ведення Єдиного державного реєстру судових рішень затверджується Вищою радою правосуддя.**

З метою створення комплексної системи захисту інформації ДСА України та ДП «ІСС» уклали договір від 31.05.2016 № 32-16 про надання послуг щодо керування комп'ютерними засобами за кодом ДК 016:2010-62.03.1 та за ДК 021-2015 72223000-4 – послуги з аналізу вимог до інформаційних технологій (здійснення заходів щодо побудови та впровадження комплексної системи захисту інформації). Загальна сума оплати за надання послуг за договором становила 166,3 тис. гривень.

Факт надання послуг підтверджений актами приймання-передачі матеріалів, які в подальшому були в повному обсязі сплачені ДСА України. Зокрема було передано оптичні носії з електронною копією комплектів документації щодо побудови та впровадження комплексної системи захисту інформації і проведення детального обстеження інформаційно-телекомунікаційної системи ДСА України; а також примірник комплектів документації в паперовому вигляді.

Проведеним оглядом технічної документації, переданої в паперовому вигляді від ДП «ІСС» до ДСА України, встановлено, що вона містить таблиці, схеми, переліки, іншу інформацію технічного характеру.

Необхідно зазначити, що діючим законодавством⁹ чітко визначено, що виконавцем робіт із створення КСЗІ в ІТС може бути суб'єкт господарської діяльності або орган державної влади, який має ліцензію або дозвіл на право провадження відповідного виду робіт у сфері технічного захисту інформації. Проте під час укладення договору з підприємством ДСА України зазначені вимоги закону не виконало.

Створення КСЗІ в ІТС здійснюється відповідно до нормативного документа системи технічного захисту інформації НД ТЗІ 3.7-003-05 «Порядок проведення робіт із створення комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі»¹⁰ (далі – Порядок № 125), на підставі технічного завдання (далі – ТЗ), розробленого згідно з вимогами нормативного документа системи технічного захисту інформації НД ТЗІ 3.7-001-99 «Методичні вказівки щодо розробки технічного завдання на створення комплексної системи захисту інформації в автоматизованій системі».

Аудитом встановлено, що перелік робіт, зазначений у договорі від 31.05.2016 № 32-16, укладеному з ДП «ІСС», відповідає роботам, які передбачаються пунктом 6 (Етапи створення КСЗ) НД ТЗІ 3.7-003-05 Порядку № 125.

Водночас встановлено, що на момент укладання договору відповідний дозвіл на проведення робіт з технічного захисту інформації для власних потреб та ліцензії на провадження господарської діяльності з надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації у ДП «ІСС» були відсутні.

Під час аудиту надано Витяг з наказу Адміністрації державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації від 27.04.2017 № 264 «Про видачу ліцензії» ДП «ІСС» на провадження господарської діяльності з надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, в частині оцінювання захищеності інформації, що не становить державної таємниці.

---

⁹ Пункт 8 частини першої статті 7 Закону України від 02.03.2015 № 222 «Про ліцензування видів господарської діяльності» та Положення про дозвільний порядок проведення робіт з технічного захисту інформації для власних потреб, затвердженого наказом Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України від 23.02.2002 № 9, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 13.03.2002 за № 245/6533.

¹⁰ Затверджено наказом Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України 08.11.2005 № 125.

Аудитом встановлено, що для виконання заходів з побудови та впровадження КЗСІ, передбачених затвердженим ДСА України технічним завданням та планом-графіком, у листопаді 2016 року була проведена заміна локальної мережі та придбано комутатор, встановлення та підключення якого здійснено ДП «ІСС» в рамках виконання розділу 4 переліку послуг зазначеного вище договору. Для комутатора у грудні 2016 року придбано ліцензійні примірники антивірусної програми. Водночас інші заходи щодо побудови та впровадження КЗСІ, виконання яких передбачено технічним завданням та планом-графіком протягом 2017 року, досі не проводились.

Зважаючи на те, що впровадження (побудову) комплексної системи захисту інформації не здійснено, як це передбачено положеннями Закону України від 05.07.1994 № 80 «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» та Правилами забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 № 373, атестат відповідності не отримано, кінцева мета проекту на сьогодні не досягнута, відповідно, кошти в обсязі 166,3 тис. грн використані у 2016 році неефективно.

Аудитом встановлено, що у договорах, які укладались між ДСА України, а також її територіальними управліннями з ДП «ІСС», зазначався перелік послуг, складові вартості яких мають тенденції до значних змін, але акти виконаних робіт не містять достатньої інформації щодо фактично виконаних робіт та наданих послуг, тобто не повністю розкривають зміст та обсяг господарської операції, як це передбачено положеннями частини другої статті 9 Закону України від 01.09.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», що також послаблює внутрішній контроль за використанням цих коштів.

Так, у 2015 році ДСА України уклала договір з ДП «ІСС» про закупівлю послуг щодо технічної допомоги у сфері інформаційних технологій (послуг із супроводження систем відеоконференцв'язку (далі – ВКЗ). Предметом договору були зобов'язання надавати послуги щодо технічної допомоги у сфері інформаційних технологій (послуг із супроводження систем ВКЗ).

Відповідно до договору послуги зокрема містять:

– обслуговування Центру комутації ВКЗ: *підключення до телекомунікаційної мережі Internet; адміністрування серверів, облікових записів користувачів, дискового сховища для зберігання записів сеансів проведених відеоконференцій; оновлення програмної складової;*

– обслуговування систем ВКЗ стаціонарного типу та мобільного типу: *підключення до телекомунікаційної мережі Internet; обслуговування (оновлення) апаратної та програмної складової; здійснення моніторингу показників роботи систем ВКЗ стаціонарного та мобільного типу, підключеного до мережі Internet.*

Протягом 2015 року було проведено 60 701 сеанс ВКЗ, у 2016 році – 80 392. Вартість послуг відповідно до договорів та актів здачі-приймання робіт

у 2015 році становила **12 891,6 тис. грн**; у 2016 році – **14 006,9 тис. грн**, загальна кількість наданих послуг як за 2015 рік, так і за 2016 рік однакова та становить **1686**. Розрахункова вартість одного сеансу ВКЗ у 2015 році становила **212,37 грн**, у 2016 – **174,23 гривні**.

Проведений аналіз актів здачі-приймання робіт (надання послуг) засвідчив, що в них міститься лише інформація загального характеру, зокрема що *надані послуги з супроводження систем ВКЗ*, та зазначається сума послуги. Інша інформація, яка б дала можливість встановити місце надання послуги, систему ВКЗ, найменування або обсяг виконаної роботи (наданої послуги), відсутня.

Отже, чітко ідентифікувати зміст наданих послуг, їх якість та здійснити контроль за виконанням умов договорів фактично неможливо.

Проведеними під час аудиту перевітками аналізу складових собівартості послуг, наданих ДП «ІСС» в територіальних управліннях ДСА України в Харківській, Львівській, Вінницькій, Одеській, Донецькій, Київській областях та м. Києві, встановлено, що в договорах, укладених з ДП «ІСС», не вказувалася вартість конкретних послуг, що надавались у сферах інформатизації, та консультування. Виявлено факти відсутності формування прозорої калькуляції вартості послуг, надання актів виконаних робіт без будь-яких обґрунтувань. Відсутність внутрішнього контролю за кількістю надісланих ДП «ІСС» смс-повідомлень учасникам судового процесу, як це передбачено договорами, призвела до зайвої сплати ТУ ДСА у м. Києві – **4,9 тис. грн**, ТУ ДСА у Київській області – **0,5 тис. гривень**.

Таким чином, діяльність ДСА України була направлена на здійснення заходів щодо розробки, супроводження та захисту програмних продуктів, які використовуються органами судової системи під час виконання своїх функцій, протягом 2015 – I кварталу 2017 року, проте у встановлених аудитором випадках вони не привели до досягнення поставленої кінцевої мети. Безрезультативно використано бюджетних коштів та майна на загальну суму **14 245,7 тис. грн**, зайво сплачено контрагенту **125,7 тис. грн**, з яких **120,3 тис. грн** відшкодовано до бюджету за результатами аудиту.

Результати аудиту засвідчили, що за наявності конкурентоспроможного середовища роль основного надавача послуг була відведена ДП «ІСС», яке недостатньо обґрунтовувало вартість наданих послуг, а відсутність належного внутрішнього контролю структурних підрозділів ДСА України створила ризики неекономного та неефективного витрачання коштів державного бюджету.

2.4. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів на закупівлю засобів інформатизації

Аналізом забезпеченості засобами інформатизації – системами фіксування судового процесу встановлено, що у судах обліковується значна кількість застарілих та непрацездатних засобів інформатизації. Так, за даними,

отриманими від розпорядників коштів станом на 01.01.2017 підлягало списанню 1 566 од. системи фіксування судового процесу, 3 923 персональних комп'ютери.

Станом на 01.01.2017 рівень забезпеченості персональними комп'ютерами значно покращився, водночас, під час вибіркових оглядів складських приміщень ТУ ДСА України в областях та в окремих місцевих судах встановлено, що низка придбаних та одержаних від ДСА України засобів інформатизації тривалий час не використовується.

Так, в ТУ ДСА в Дніпропетровській області, Кіровському та Жовтневому районних судах м. Дніпропетровська частина обладнання, придбаного управлінням як самостійно, так і безоплатно отриманого від ДСА України, на загальну суму **316,4** тис. грн, в тому числі 9 моніторів загальною вартістю 31,5 тис. грн, два системних блоки (18,8 тис. грн), сканер (14,0 тис. грн), засіб фіксування судового процесу (49,2 тис. грн) та сервер (202,9 тис. грн), тривалий термін (від 3-х місяців до півроку) не використовується та зберігається в упаковці виробника (з яких на 64,3 тис. грн придбано управлінням та на 252,1 тис. грн одержано за централізованим постачанням), **що є неефективним використанням державного майна.**

При цьому забезпеченість місцевих загальних судів Дніпропетровської області жодним із передбачених засобів інформатизації не відповідає встановленим нормативам та станом на 01.01.2017 коливалася від 25,1 відс. (багатофункціональні пристрої, принтери) до 66,2 відс. (системи фіксування судового процесу).

Із отриманих Вінницьким міським судом у вересні 2016 року від ТУ ДСА у Вінницькій області 37 од. комп'ютерів та у грудні 2016 року 2 од. копіювальних апаратів (лазерних), не використовувались понад 5 місяців 5 од. комп'ютерів та один копіювальний апарат загальною вартістю **64,9 тис. грн**, при цьому із 208 од. персональних комп'ютерів, наявних у Вінницькому міському суді, – 119 од., або 57,2 відс., морально та технічно застаріли.

Таким чином, **відсутність контролю з боку ТУ ДСА України та ДСА України призвела до невикористання протягом тривалого періоду закупленої комп'ютерної та оргтехніки, і як наслідок, – до неефективного управління бюджетними коштами.**

Встановлено, що ДСА України під час при підготовки бюджетного запиту на 2015 та 2016 роки було відображено потребу місцевих судів у 585 од. системи ВКЗ. Однак при підготовці бюджетного запиту на 2017 рік ДСА України показало потребу місцевих загальних судів вже у 1403 од. системи ВКЗ.

Відповідно до підпункту 2 пункту 21 розділу XI «Перехідні положення» Кримінального процесуального кодексу України передбачено обладнання органів досудового розслідування технічними засобами фіксування кримінального провадження і технічними засобами проведення дистанційного провадження в режимі відеоконференції, а також обладнання залів судового засідання у необхідній кількості технічними засобами фіксування

кримінального провадження та технічними засобами проведення дистанційного провадження в режимі відеоконференції у кількості **не менше двох залів** на кожний місцевий суд, **не менше чотирьох залів** на кожний апеляційний суд.

Отже, законодавець не встановив **граничної кількості** систем ВКЗ у відповідних судах. При цьому Господарський процесуальний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України та Кодекс адміністративного судочинства України взагалі не встановлює кількості залів судового засідання, обладнаних ВКЗ у відповідних господарських та адміністративних судах.

ДСА України, в свою чергу, не розроблено нормативів забезпечення судових установ системами ВКЗ.

Так само ДСА України не затверджено нормативів забезпечення судових установ серверним обладнанням, як і технічних вимог для вказаного обладнання. Відповідно до інформації ДСА України,¹¹ для належної роботи суду мінімальна наявність серверів повинна становити три одиниці для місцевих загальних судів (один контролер домену, один файловий сервер, один для автоматизованої системи документообігу суду) та чотири для інших судів (до зазначених серверів необхідно додати один проксі сервер (поштовий сервер).

Аудитом закупівель комп'ютерної техніки встановлено порушення положень пункту 5 статті 2 Закону № 1197 щодо поділу предмета закупівлі на частини з метою уникнення проведення відповідних процедур закупівель.

А саме, ДСА України 31.05.2016 уклала з суб'єктом підприємницької діяльності два договори № 34–16 та № 35–16 вартістю **199,5 тис. грн та 119,3 тис. грн**, відповідно, на поставку товару, порівняльний аналіз специфікацій якого засвідчив про те, що він фактично ідентичний та за своєю комплектацією є складовими 36 од. персональних комп'ютерів без монітора.

Аналогічно, *ТУ ДСА в Донецькій області*, закуповуючи принтери, **не застосувало відповідних процедур, передбачених законодавством**, а саме, було здійснено поділ предмета закупівлі (принтери) на частини та використано коштів державного бюджету у розмірі **500,0 тис. гривень**.

Унаслідок ухилення від процедур, принтери придбано за завищеними цінами, порівняно із середніми ринковими, на **245,6 тис. гривень**.

Запровадження комітетом конкурсних торгів *ТУ ДСА в Донецькій області* додаткових критеріїв оцінки під час складання документації конкурсних торгів призвело до незаконного вибору переможця конкурсних торгів, укладання з ним договору та відповідно – здійсненню видатків державного бюджету на суму **1450,0 тис. грн** під час **закупівлі комп'ютерної техніки**. Це суперечить положенням частини п'ятої статті **28 Закону № 1197**, де визначено, що **замовник визначає переможця торгів з числа учасників, пропозиції конкурсних торгів яких не було відхилено згідно з цим Законом (у кількості не менше двох)**,

---

¹¹ Начальника відділу інформатизації ДСА України.

на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених у документації конкурсних торгів. Критеріями оцінки у разі здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, що виробляються, виконуються чи надаються не за окремо розробленою специфікацією (технічним проектом), для яких існує постійно діючий ринок, є ціна.

Застосовуючи інший критерій, комітетом конкурсних торгів *ТУ ДСА в Донецькій області було обрано конкурсну пропозицію учасника, яка на 114,3 тис. грн більша, що призвело до неекономного використання бюджетних коштів.*

Аудитом тендерної документації за результатами проведеної **процедури відкритих торгів закупівлі** комп'ютерного обладнання та приладдя (серверного обладнання), за якою ДСА України уклало договір з суб'єктом підприємницької діяльності від 12.12.2016 за № 74-16 на загальну суму **34 811,0 тис. грн**, було встановлено, що відповідно до пункту 5.2.2 зазначеної документації учасники мали надати «...довідку (складену в довільній формі) про наявність інженерів, сертифікованих виробником серверного обладнання...» та відповідно до пункту 5.2.3 цієї ж документації також надати «...копії сертифікатів інженерів, сертифікованих виробником серверного обладнання...».

Аналізом тендерних пропозицій, а саме: довідок щодо працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід, із зазначенням прізвища, ініціалів, посади, кваліфікації, досвіду роботи (стажу роботи) було встановлено, що на підтвердження кваліфікації працівників, допущених до торгів, два учасники надали сертифікати про проходження навчання, виписані на одних і тих же осіб, які взагалі не були працівниками вказаних підприємств, а також на час проведення торгів не перебували з ними у цивільно-правових відносинах.

У зв'язку з тим, що в тендерній документації не були чітко сформульовані кваліфікаційні критерії щодо наявності працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід, а саме: наявності працюючих на підприємствах сертифікованих виробником серверного обладнання інженерів, тендерним комітетом не дотримані вимоги, передбачені *статтями 16 та 22 Закону № 922.*

Таким чином, ДСА України, вживаючи заходів з покращення рівня інформатизації судової влади, не розробила нормативів забезпечення судових установ системами відеоконференцзв'язку, серверним обладнанням і технічними вимогами для вказаного обладнання, що підвищило ризики неефективного управління бюджетними коштами.

За відсутності внутрішнього контролю з боку ДСА України та її територіальних управлінь протягом тривалого періоду не використовувалася раніше закуплена комп'ютерна та оргтехніка на загальну суму 381,3 тис. гривень. З порушенням законодавства про закупівлі було придбано комп'ютерної техніки на суму 2268,8 тис. грн, неекономно використано бюджетних коштів на 359,9 тис. гривень.

2.5. Оцінка ефективності використання коштів на закупівлю робіт і послуг для забезпечення утримання приміщень

Проведеними під час аудиту в територіальних управліннях ДСА України вибірковими перевірками встановлено численні недоліки та порушення з використання бюджетних коштів на закупівлю робіт з ремонтів (реконструкції) приміщень судів та здійснення технічного нагляду за їх проведенням.

Так, комітетом з конкурсних торгів *ТУ ДСА України в Харківській області* під час затвердження документації конкурсних торгів на закупівлю робіт з капітального ремонту адміністративної будівлі Валківського районного суду Харківської області (м. Валки) **порушено вимоги пунктів 3 та 7 частини другої статті 22 Закону № 1197**, а саме *документація конкурсних торгів не містила: інформацію про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі; обов'язковий детальний опис товарів, робіт, послуг, що закуповуються; посилання на стандартні характеристики, вимоги, умовні позначення та термінологію, пов'язану з товарами, роботами чи послугами, що закуповуються, передбачені існуючими міжнародними або національними стандартами, нормами та правилами; проект договору або основні умови, які обов'язково будуть включені до договору про закупівлю.*

Це призвело до відсутності зазначених вимог до предмета закупівлі у договорі, укладеному з виконавцем на суму **3 131,87 тис. грн**, та в подальшому ускладнило здійснення дієвого контролю за відповідністю робіт проектним рішенням та якістю матеріальних ресурсів.

Проведеним контрольним оглядом (обміром) під час аудиту окремих виконаних будівельно-монтажних робіт з капітального ремонту будівлі Валківського районного суду встановлено факти порушень та недоліків, а саме:

- **відсутність приладів та матеріалів на загальну суму 82,39 тис. грн**, прийнятих територіальним управлінням згідно з актами ф. КБ-2В та оплачених за рахунок коштів державного бюджету, що є недотриманням вимог пункту 6.4.4.1 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва»;

- **невідповідність найменувань будівельних матеріалів та виробів на загальну суму 514,7 тис. грн**, а саме: допущено факти безпідставного включення до актів приймання виконаних будівельних робіт найменувань будівельних матеріалів та виробів (*плитки для підлоги, лінолеум, світильники, підвісна стеля*), які за своїми технічними характеристиками не відповідають вимогам договорів підряду, що є порушенням пунктів 76 та 79 Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 № 668, і як наслідок – до **неефективного використання бюджетних коштів на оплату їх вартості**.

Аудитом також встановлені випадки завищення цін порівняно з **роздрібними ринковими**, а саме, підрядником на окремі матеріальні ресурси, які фактично використані на об'єкті будівництва та включені до актів приймання виконаних будівельних робіт, ціни були завищені **в середньому в**

2,64 раз, що в подальшому призвело до неекономного використання **252,44** тис. гривень.

Неефективним витрачанням коштів також була оплата робіт з капітального ремонту фасаду будівлі Валківського районного суду на суму **184,45** тис. грн, оскільки під час огляду виявлено виконання робіт незадовільної якості та з наявними ознаками руйнування та псування. Враховуючи зазначене, **неефективно використано бюджетних коштів на оплату послуг з технічного нагляду в сумі 66,23** тис. гривень.

В *ТУ ДСА України в м. Києві* в 2016 році за результатом проведених відкритих торгів з переможцем – ТОВ «БК «Будтранссервіс» укладено договір від 23.12.2016 № 494-16 про виконання робіт з капітального ремонту приміщень сьомого поверху Шевченківського районного суду міста Києва на загальну суму 3 010,2 тис. грн, з оплатою робіт: в 2016 році на суму 2 496,98 тис. грн, в 2017 році – 513,2 тис. гривень.

За результатами проведеного контрольного огляду встановлено відсутність окремих матеріалів та виконаних робіт, які включені підрядником до актів приймання виконаних будівельних робіт за грудень 2016 року та підсумкових відомостей ресурсів, а *ТУ ДСА України у місті Києві* оплачено **49,5** тис. грн, що є порушенням вимог пункту **6.4.4.1** ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 **Правил визначення вартості будівництва, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку України від 05.07.2013 № 293**, де визначено, що *прямі витрати* при визначенні вартості виконаних робіт *розраховуються* на підставі нормативних витрат трудових і матеріально-технічних ресурсів, *виходячи з фізичних обсягів виконаних робіт* та уточнених цін ресурсів, прийнятих в договірній ціні.

В порушення умов договору ТОВ «БК «Будтранссервіс» у підсумкових ресурсних відомостях до актів приймання виконаних будівельних робіт за період з 26.12.2016 по 28.12.2016 (за три дні) вказана інформація про витрати праці працівників, які були задіяні для виконання робіт за договором, загальною кількістю 25 532,4 людино-години. При цьому фактично потужностей підрядника, передбачених в його тендерній пропозиції та в укладеному договорі про виконання робіт з капітального ремонту, не вистачило б для виконання робіт зазначеного обсягу в такій строк, оскільки його штатна чисельність становила лише дев'ять працівників, а залучення субпідрядних організацій або додаткових робітників не передбачалось. За актами приймання виконаних будівельних робіт *ТУ ДСА у м. Києві* наприкінці грудня 2016 року сплатило ТОВ «БК «Будтранссервіс» загалом **2 496,98** тис. грн, **що свідчить про здійснення прихованого авансування під час розрахунків за роботи з капітального ремонту, які фактично не могли бути виконані в означені короткі терміни.**

В результаті недотримано процедури, визначені статтею **49** Бюджетного кодексу України, де зазначається, що *розпорядник бюджетних коштів після отримання товарів, робіт і послуг відповідно до умов взятого*

бюджетного зобов'язання приймає рішення про їх оплату та надає доручення на здійснення платежу органу Казначейства України.

Протягом 2017 року Підрядником роботи з капітального ремонту за договором виконані, однак враховуючи встановлені невідповідності фактично виконаних робіт та використаних матеріалів, сплачені *ТУ ДСА України в м. Києві* за здійснення технічного нагляду за виконанням капітального ремонту кошти в сумі **19,9 тис. грн використані неефективно.**

Неефективно було використано також *ТУ ДСА України в Львівській області* 101,4 тис. грн на придбання в грудні 2016 року комплектів частин приладів пожежної та охоронної сигналізації для Франківського районного суду м. Львова та Яворівського районного суду Львівської області, оскільки зазначені матеріальні цінності залишаються незмонтованими та відповідно не використовуються.

Оглядом виконаних ПП «Яворівміськбуд» робіт з поточного ремонту прилеглої території до будівлі Яворівського районного суду Львівської області встановлено неякісне виконання робіт з улаштування покриттів із бруківки, установлення бетонних поребриків на бетонну основу та установлення бортових бетонних каменів загальною вартістю **8,5 тис. гривень**. Під час проведення аудиту неякісне покриття із бруківки на прилеглій території будівлі Яворівського районного суду, яке утворилось внаслідок промерзання ґрунтів, було виправлено за рахунок підрядної організації.

Через застосування підрядником завищених усереднених показників кошторисного прибутку та адміністративних витрат завищено вартість виконаних будівельних робіт, пов'язаних із встановленням систем відео спостереження, на зальну суму **17,86 тис. гривень**. Проте в ході аудиту зазначену суму коштів в повному обсязі було відшкодовано підрядником на рахунок *ТУ ДСА України в Львівській області*.

Неефективні управлінські рішення з боку керівництва *ТУ ДСА України в Одеській області* призвели до спрямування у 2015–2016 роках загалом **794,81 тис. грн** бюджетних коштів на виготовлення проектно-кошторисної документації з реконструкції будівель місцевих судів, однак до теперішнього часу реконструкцію будівель не проведено.

Неекономним було використання бюджетних коштів *ТУ ДСА в Донецькій області* під час проведення закупівлі стелажів металевих для зберігання паперів в архівах, а саме, була обрана не найбільш економічно вигідна пропозиція, що призвело до **неекономного витрачання коштів державного бюджету в розмірі 83,5 тис. гривень.**

Крім цього, аудитом встановлено випадки виконання *ТУ ДСА України в Львівській та Харківській областях* капітальних ремонтів на об'єктах за відсутності зареєстрованої декларації про початок виконання будівельних робіт, чим недотримано вимоги частини другої статті 36 Закону України від 17.02.2011 № 3038 «Про регулювання містобудівної діяльності». При цьому завершені у 2015–2016 роках після капітальних ремонтів та реконструкції дев'ять об'єктів *ТУ ДСА України в Львівській області* експлуатуються за

відсутності декларацій про готовність об'єктів, які належать до I–III категорії складності, до експлуатації, всупереч вимогам статті 39 Закону України від 17.02.2011 № 3038 «Про регулювання містобудівної діяльності».

В ході перевірки та аналізу договорів, укладених без застосування процедури закупівлі, встановлено, що *ТУ ДСА України у Вінницькій області* протягом 2016 року та січня–лютого 2017 року, за наявності укладених договорів з Управлінням поліції охорони у Вінницькій області на надання послуг щодо охорони приміщень місцевих загальних судів Вінницької області, а саме: послуг спостереження за системами сигналізації та їх обслуговування (згідно з актами надання послуг *ТУ ДСА сплачено Управлінню поліції за послуги охорони загалом 406,9 тис. грн*), одночасно здійснювало за цивільно-правовими угодами охорону службових приміщень в чотирьох судах охоронниками, яким оплачено за послуги загалом 60,1 тис. гривень.

Прийняття *ТУ ДСА у Вінницькій області* управлінських рішень щодо укладання цивільно-правових договорів про надання фізичними особами послуг з охорони приміщень окремих місцевих судів, за наявності в судах систем сигналізації, здійснення за ними спостереження та обслуговування силами Управління поліції охорони призвело до **неефективного використання коштів державного бюджету в сумі 60,1 тис. гривень.**

Причинами зазначених порушень також була **відсутність дієвого внутрішнього контролю ДСА України та територіальних управлінь ДСА України.** За таких умов, залишаються ризики порушень у використанні бюджетних коштів на закупівлю робіт і послуг для забезпечення утримання приміщень.

ВИСНОВКИ

1. Протягом 2015–I кварталу 2017 років ДСА України та *ТУ ДСА України* бюджетні кошти, виділені на закупівлю товарів, робіт і послуг (1 864 947,7 тис. грн), використано для забезпечення функцій судової влади за напрямками, визначеними відповідними бюджетними програмами.

Однак, за відсутності системи управління ризиками під час здійснення процедур закупівель, укладання договорів, розгляду обґрунтованості вартості товарів, робіт і послуг в калькуляціях контрагентів, оцінки виконання умов укладених договорів, перевірки достовірності включення обсягів і вартості виконаних робіт до актів виконаних робіт, у деяких випадках використання бюджетних коштів відбувалося неекономно та непродуктивно.

2. Запроваджена система внутрішнього контролю ДСА України створила правову основу для отримання керівництвом необхідної неупередженої інформації з проблемних питань для подальшого прийняття відповідних управлінських рішень з метою зменшення ризиків нераціонального та непродуктивного використання бюджетних коштів на матеріально-технічне забезпечення органів судової влади.

ДСА України не реалізовані власні повноваження внутрішнього контролю за виконанням фінансових та інвестиційних планів ДП «ІСС», додержанням вимог контракту з керівником підприємства, проведенням моніторингу поточної фінансової діяльності, не забезпечено супроводження виконання договорів щодо закупівлі товарів робіт і послуг, укладених з контрагентами.

Аудитом встановлено проведення ДП «ІСС» видатків у сумі 3914,9 тис. грн, які фінансовим планом на 2015 рік не передбачені та не затверджені, що не відповідає вимогам частини другої статті 75 Господарського кодексу України.

3. Комітетом з конкурсних торгів до 01.08.2016 (на стадії підготовки документації конкурсних торгів) не було впроваджено дієвого механізму, що обмежував би залучення виконавцями робіт субпідрядних організацій.

ДП «ІСС» згідно з умовами окремих договорів виступало єдиним виконавцем робіт, керуючись нормами статті 39 Закону України від 10.04.2014 № 1197 «Про здійснення державних закупівель», проте фактично підприємство залучало субпідрядні організації, укладаючи з ними прямі договори на виконання робіт, аналогічних тим, які передбачали умови переговорної процедури. Отже, не забезпечувалися основні принципи державних закупівель, визначені статтею 3 Закону № 1197, зокрема – добросовісної конкуренції серед учасників і максимальної економії та ефективності.

У договорах, які укладались ДСА України, а також її територіальними управліннями з ДП «ІСС», формально зазначався перелік послуг, складові вартості яких мали тенденції до значних змін, однак акти виконаних робіт не містили достатньої інформації щодо фактично виконаних робіт і наданих послуг. Це підвищило ризики неекономного витрачання коштів державного бюджету.

4. Діяльність ДСА України була спрямована на здійснення заходів щодо розроблення, супроводження та захисту програмних продуктів, які використовувалися органами судової системи під час виконання своїх функцій протягом 2015–I кварталу 2017 років, але, як свідчать результати аудиту, внаслідок відсутності відповідних законодавчих підстав поставлена кінцева мета з об'єктивних причин не була досягнута. Безрезультативно і непродуктивно використано бюджетних коштів та майна загалом на 14 245,7 тис. грн, зайво сплачено контрагенту 125,7 тис. грн, з яких 120,3 тис. грн відшкодовано до бюджету за результатами аудиту.

Встановлено, що ДСА України заходи з реалізації положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2016 рік, зокрема щодо впровадження підсистеми «Електронний суд», не затверджувалися та Раді з питань судової реформи не подавалися.

5. Через те, що положення законів України від 10.04.2014 № 1197 «Про здійснення державних закупівель» (діяв до 01.08.2016) і від 25.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі» дозволяють неоднозначне трактування понять, ДП «ІСС» не застосовувались процедури закупівель, передбачені цими

законами, що створило ризики непрозорого використання власних коштів, придбання товарів робіт і послуг за завищеною вартістю.

6. Недосконалість внутрішнього контролю за порядком підготовки та розгляду проектів кошторисів призвела до затвердження в кошторисі видатків, недостатньо обґрунтованих відповідними розрахунками, а в окремих випадках ці видатки не відповідали потребі територіальних управлінь ДСА України. Внаслідок недоліків у плануванні видатків у 2016 році не було використано 7 056,6 тис. грн відкритих асигнувань.

У порушення абзацу дев'ятого пункту 4.2 глави 4 Порядку складання фінансової, бюджетної та іншої звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, затвердженого наказом Міністерства фінансів України 24.01.2012 № 44, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09.02.2012 № 196/20509 (у редакції, що діяла до 31.03.2017), не в усіх пояснювальних записках до звітів ТУ ДСА України за 2016 рік були відображені причини невикористання відкритих асигнувань.

Водночас кредиторська заборгованість за загальним і спеціальним фондом державного бюджету станом на 01.01.2017 становила 13 478,1 тис. грн, переважна її частина – 8 283,8 тис. грн – заборгованість, що утворилась станом на 01.01.2014 в установах, розташованих в Автономній Республіці Крим, і строк позовної давності якої минув.

7. ДСА України, удосконалюючи рівень інформатизації судової влади, не розробила нормативів забезпечення судових установ системами відеоконференцзв'язку, серверним обладнанням і технічних вимог до цього обладнання, що підвищує ризики неефективного управління бюджетними коштами.

Через відсутність внутрішнього контролю з боку ДСА України та її територіального управління в Донецькій області протягом тривалого періоду не використовувалась раніше закуплена комп'ютерна техніка та оргтехніка на загальну суму 381,3 тис. гривень. З порушенням чинного законодавства про закупівлі придбано комп'ютерної техніки на суму 2268,8 тис. грн, у тому числі ТУ ДСА України в Донецькій області – на 1900,0 тис. грн, цим же теруправлінням неекономно використано загалом 359,9 тис. грн бюджетних коштів.

8. У ТУ ДСА України встановлено низку порушень і фактів неекономного, непродуктивного та безрезультативного використання бюджетних коштів при закупівлі робіт і послуг для забезпечення утримання приміщень:

– з порушенням процедур, визначених законодавством про закупівлю, використано 3215,37 тис. грн (ТУ ДСА України в Харківській області – 3131,87 тис. грн, ТУ ДСА України в Донецькій області – 83,5 тис. грн);

– з порушенням процедур, визначених бюджетним законодавством, використано 2496,98 тис. грн (ТУ ДСА України в м. Києві);

– незаконно використано кошти на оплату ремонтних робіт у приміщеннях судів внаслідок безпідставного завищення підрядними організаціями їх вартості – 149,75 тис. грн (*ТУ ДСА України в Харківській області – 82,39 тис. грн, ТУ ДСА України в м. Києві – 49,5 тис. грн, ТУ ДСА України у Львівській області – 17,86 тис. грн, кошти відшкодовано*);

– неекономно використано кошти внаслідок завищення підрядними організаціями цін порівняно з роздрібними ринковими – 252,44 тис. грн (*ТУ ДСА України в Харківській області*);

– непродуктивно використано кошти через неякісне проведення ремонтних робіт підрядниками, включення до актів виконаних робіт матеріалів, що не відповідають встановленим технічним характеристикам, оплату послуг технагляду за наявності недоліків – 793,78 тис. грн (*ТУ ДСА України в Харківській області – 765,38 тис. грн; ТУ ДСА України в м. Києві – 19,9 тис. грн; ТУ ДСА України у Львівській області – 8,5 тис. грн*);

– безрезультативно використано кошти внаслідок оплати проектних робіт на реконструкцію, яка тривалий час не проводиться, та на оплату приладів пожежної та охоронної сигналізації, що тривалий час не використовуються, – 896,2 тис. грн (*ТУ ДСА України в Одеській області – 794,81 тис. грн; ТУ ДСА України у Львівській області – 101,4 тис. грн*);

– неекономно використано кошти внаслідок неефективних управлінських рішень щодо укладання цивільно-правових договорів про надання фізичними особами послуг з охорони приміщень окремих місцевих судів – 60,1 тис. грн (*ТУ ДСА України у Вінницькій області*).

Крім того, не дотримано процедур здійснення будівельних робіт, передбачених положеннями Закону України від 17.02.2011 № 3038 «Про регулювання містобудівної діяльності»: капітальні ремонти на об'єктах здійснювалися за відсутності зареєстрованої декларації про початок виконання будівельних робіт; експлуатація об'єктів – за відсутності декларацій про готовність об'єктів, які належать до I-III категорії складності, до експлуатації (*ТУ ДСА України в Харківській та Львівській областях*).

9. Комплексна система захисту інформації у ДСА України не побудована згідно з положеннями Закону України від 05.07.1994 № 80 «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» та Правилами забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 № 373, атестат відповідності не отримано, а тому кінцева мета – її впровадження – на сьогодні не досягнута.

Відсутність у ДСА України майнових прав на програмні продукти (підсистеми «Відкриті набори даних», «Електронний суд» і програмне забезпечення Єдиного державного реєстру судових рішень) створює істотні ризики як для безпеки даних, які завантажуються до системи, так і для обліку понесених державою втрат.

10. Чинна нормативно-правова база визначає функції ДСА України щодо організаційного забезпечення належних умов діяльності органів судової системи.

Водночас потребують правового врегулювання норми законодавства в частині забезпечення впровадження електронного суду. Процесуальний порядок подання до суду документів (позовів) в електронному вигляді не передбачено Кримінальним процесуальним кодексом України, Цивільним процесуальним кодексом України, Кодексом адміністративного судочинства України та Господарським процесуальним кодексом України.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту ефективності здійснення державних закупівель Державною судовою адміністрацією України та її територіальними органами поінформувати **Верховну Раду України** і запропонувати прискорити розгляд проекту Закону України від 23.03.2017 № 6232 «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» з метою встановлення процесуального порядку здійснення судочинства в електронному вигляді.

2. Відомості у формі рішення Рахункової палати надіслати **Кабінету Міністрів України** і рекомендувати:

– з метою розвитку добросовісної конкуренції та зменшення ризиків непрозорого використання коштів державними підприємствами ініціювати внесення змін до законодавства, що регламентує здійснення публічних закупівель, у частині обов'язковості його застосування державними підприємствами;

– доручити Міністерству фінансів України розробити механізм списання кредиторської заборгованості, яка утворилась в установах, що розташовані на окупованій території та/або на території проведення антитерористичної операції, строк позовної давності якої минув.

3. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати **Державній судовій адміністрації України** і запропонувати:

– переглянути існуючий порядок планування бюджетних видатків з метою запобігання включенню до бюджетних запитів необґрунтованих обсягів потреби в бюджетних коштах;

– з метою оптимального забезпечення засобами інформатизації та усунення ризиків непродуктивного використання коштів розробити та затвердити нормативи забезпечення судових установ, зокрема, системами відеоконференцз'язку та серверним обладнанням;

– зобов'язати розпорядників коштів нижчого рівня вчасно проводити списання непрацездатних засобів інформатизації з урахуванням їх об'єктивного стану і забезпечити інформування відповідних підрозділів ДСА України;

- при проведенні інвентаризації забезпечити належне виявлення та облік наявного обладнання;
- з метою ефективного та прозорого здійснення закупівель забезпечувати здійснення конкурентного відбору учасників у сфері публічних закупівель, для визначення переможця торгів застосовувати конкурентні процедури, передбачені Законом України від 25.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі»;
- вдосконалити механізм внутрішнього контролю за підготовкою, укладанням договорів та їх виконанням, передбачивши необхідні повноваження і відповідальність структурних підрозділів та посадових осіб: зобов'язати їх під час укладання договорів ретельно перевіряти наявність дозвільних документів, що дають право на проведення відповідних робіт, надання послуг;
- для управління ризиками неекономного, непродуктивного та безрезультативного використання бюджетних коштів при здійсненні процедур закупівель визначити чіткі критерії оцінки обґрунтованості вартості та фактичної кількості послуг за договорами із суб'єктами підприємницької діяльності, а також якості їх надання;
- при прийнятті робіт відповідно до актів здавання–прийняття робіт не допускати відображення неповної інформації про виконані роботи, надані послуги, їх вартість;
- забезпечити дотримання Плану дій щодо реалізації положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів, схваленого Радою з питань судової реформи (протокол засідання № 4 від 17.03.2015);
- виконати всі необхідні дії щодо побудови комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі ДСА України з метою виконання вимог Закону України від 05.07.1994 № 80 «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» і Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 № 373;
- ініціювати перед Вищою радою правосуддя під час розроблення та затвердження порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень визначити механізм закріплення за ДСА України права власності на програмне забезпечення реєстру та його базу даних;
- забезпечити функціонування системи внутрішнього контролю з урахуванням ідентифікованих цим аудитом ризиків під час використання коштів на закупівлі;
- вжити заходів щодо усунення порушень, виявлених у територіальних управліннях ДСА України, забезпечити повернення до державного бюджету зайво перерахованих контрагентам коштів;
- враховуючи територіальне розташування і з метою оптимізації планування та здійснення державних закупівель у територіальних управліннях ДСА України, розглянути питання об'єднання територіальних управлінь у місті Києві та Київській області;

– за ідентифікованим аудитом переліком ризиків під час використання коштів на закупівлі вжити заходів щодо їх зниження та управління ними, визначити посадових осіб, відповідальних за кожний ризик. Забезпечити регулярну переоцінку і безперервний моніторинг ризиків у системі публічних закупівель.

Член Рахункової палати

В.І. Невідомий

Додаток
до Звіту про результати аудиту
ефективності здійснення
державних закупівель Державною
судовою адміністрацією України та
її територіальними органами

ОПИС
ідентифікованих ризиків та їх можливі наслідки у діяльності ДСА України та її
територіальних управліннях під час здійснення закупівель товарів, робіт та послуг

№ п/п	Ідентифікований ризик	Наслідок	Пріоритет
1	Закладення під час планування (затвердження кошторису, складання річного плану закупівель) завищеної очікуваної вартості предмета закупівель.	Неефективне використання бюджетних коштів. Повернення або перерозподіл невикористаних асигнувань. Розпорошення бюджетних коштів.	Середній
2	Завищення потреби в обсягах під час планування (в окремих випадках за відсутності затверджених нормативів).	Закупівля надлишкової кількості майна, (або за завищеними цінами), що призводить до неефективного управління бюджетними коштами.	Середній
3	Визначення замовником технічних параметрів закупівлі шляхом формування розмитих або нечітких вимог проекту тендерної документації під конкретного учасника торгів.	Відсіювання добросовісних учасників, що призводить до вибору конкретного переможця, конкурсна пропозиція якого не є найвигіднішою. Недобросовісна конкуренція. Неекономне використання бюджетних коштів.	Високий
4	Створення штучних умов до застосування переговорної процедури закупівлі.	Здійснення закупівлі в одного учасника за наявності пропозиції на ринку, що призводить до порушення принципу добросовісної конкуренції та неекономного використання бюджетних коштів.	Середній
5	Уникнення процедури закупівель шляхом поділу на частини та/або невірною вибору предмета закупівлі.	Укладання прямих договорів із контрагентами на умовах та за цінами вище ринкових, що призводить до неекономного використання бюджетних коштів та порушення законодавства про закупівлі та добросовісної конкуренції.	Високий
6	Встановлення в документації конкурсних торгів розмитих та нечітких критеріїв до предмета закупівлі.	Невідповідність якості предмета закупівлі технічним параметрам, встановленим замовником. Недобросовісна конкуренція.	Високий
7	Укладання договору без урахування всіх вимог чинного законодавства.	Оскарження умов договору, понесення непередбачуваних витрат, що спричинить додаткові навантаження на державний бюджет (наприклад включення ПДВ).	Середній
8	Відсутність належного контролю за діяльністю ДП «ІСС» та об'єктивної оцінки виробничого потенціалу підприємства, втрата контролю за виконанням фінансових та інвестиційних планів підприємства,	Провадження діяльності підприємства як такої, що не відповідає напрямкам визначеним фінансовим (та/або інвестиційним) планом. Зайві витрати на послуги посередника. Незаконне використання коштів. Порушення законодавства.	Високий

№ п/п	Ідентифікований ризик	Наслідок	Пріоритет
	контролю за додержанням вимог контракту з керівником підприємства та проведенням моніторингу фінансової діяльності – виконання показників фінансових планів підприємства.	Недобросовісна конкуренція. Відсутність/зниження відповідальності керівництва підприємства за взятими зобов'язаннями.	
9	Укладання договору з учасником, у якого відсутні дозволи, ліцензії та ін., необхідні для надання послуг (виконання робіт), передбачених договором.	Надання послуг (виконання робіт) низької якості, або такої, що спричинить подальшу їх невідповідність вимогам законодавства. Неефективне та/або незаконне використання бюджетних коштів. Недобросовісна конкуренція.	Середній
10	Відсутність конкретизації в документації конкурсних торгів, а саме в «істотних умовах договору» детальної калькуляції послуг (робіт), або чітких та зрозумілих обмежень під час виконання умов договору (наприклад, заборона залучення субпідрядників).	Надання послуг (виконання робіт, поставка товарів) низької якості або в меншій кількості. Залучення субпідрядних організацій під час виконання договору, укладеного за результатами переговорної процедури, що призводить до порушення принципів добросовісної конкуренції.	Високий
11	Зазначення в актах виконаних робіт (наданих послуг) інформації, яка не дозволяє ідентифікувати обсяг виконаних робіт чи наданих послуг.	Ненадання послуг (виконання робіт) у кількості та на умовах, які планувалось отримати. Шахрайство контрагента.	Високий
12	Занесення до актів виконаних робіт та ресурсних відомостей завідомо недостовірних даних (завищення обсягу виконаних робіт, встановлення інших матеріалів ніж ті, що зазначені в ресурсних відомостях, та ін.).	Незаконне використання бюджетних коштів. Шахрайство зі сторони підрядника та організації, що здійснює технічний нагляд.	Високий
13	Слабкість контролю та відсутність санкцій за неналежне виконання організацією, що здійснює технічний нагляд, договірних умов під час будівництва.	Занесення до актів виконаних робіт та ресурсних відомостей завідомо недостовірних даних (завищення обсягу виконаних робіт, встановлення інших матеріалів ніж ті, що зазначені в ресурсних відомостях, та ін.). Можливість змови між підрядником та організацією, що здійснює технічний нагляд. Неекономне використання бюджетних коштів.	Середній
14	Виконання будівельних робіт без належного оформлення дозвільних документів (наприклад, відсутність декларації про початок будівництва).	Складність подальшого введення в експлуатацію відремонтованих приміщень. Незаконне використання бюджетних коштів. Санкції органів Держархбудконтролю. Призупинення будівництва. Виникнення додаткових непередбачуваних витрат.	Середній